

ΠΡΑΞΗ:
«ΜΟ.ΔΙ.Π» (Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας»
Κωδικός MIS 299516

ΥΠΟΕΡΓΟ:
«ΜΟΔΙΠ του ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ» και α/α «01»

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:
«Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (Ε.Π.Ε.Δ.Β.Μ.) 2007-2013
Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων

ΛΕΩΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2:
«Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής
ενσωμάτωσης στις 3 περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ:
«Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης-
ΜΟΔΙΠ»»

Η Πράξη συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και από εθνικούς πόρους, μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) του Υπ.Ε.Π.Θ

Παραδοτέο Πακέτο Εργασίας Π.Ε.4 Μελέτες/Σύνδεση με την κοινωνία.
Δράση Δ4.1: Συγγραφή μελετών που αφορούν επιμέρους παραμέτρους των
εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του Πανεπιστημίου
Μακεδονίας.

Παραδοτέο Π4.1.2: Έρευνα για την ανάλυση αποδοτικότητας των προγραμμάτων
της «πρακτικής άσκησης εργασίας» του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Για την εκπόνηση του παραδοτέου απασχολήθηκαν τα κάτωθι μέλη της ομάδας έργου : Χρήστος Κωνσταντάτος

Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 2012

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Μέρος Α΄: Γενικά για την Πρακτική Άσκηση

Το κομμάτι αυτό του Έργου επιχειρεί την Αξιολόγηση της Πρακτικής Άσκησης στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Η Πρακτική Άσκηση θεσμοθετήθηκε το 1997 με την ίδρυση του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης (ΓΠΑ) και με σκοπό να εδραιώσει και να συστηματοποιήσει την αναγκαία επικοινωνία του Πανεπιστημίου με την αγορά εργασίας. Η Πρακτική Άσκηση εκτελείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (2007-2012) και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, και από εθνικούς πόρους, μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Συνοπτικά το Πρόγραμμα της Πρακτικής Άσκησης λειτουργεί ως εξής. Κατόπιν επαφών και προσκλήσεων, το ΓΠΑ έχει δημιουργήσει για κάθε Ακαδημαϊκό Τμήμα (εφεξής Τμήμα) ένα σύνολο εταιρειών ή Οργανισμών οι οποίες είναι διατεθειμένες να προσλάβουν φοιτητές του Τμήματος για ένα διάστημα τριών ή τεσσάρων μηνών. Για το διάστημα αυτό οι εργαζόμενοι φοιτητές λαμβάνουν μηνιαίο καθαρό εισόδημα 300€ από το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης. Η κάθε εταιρεία δύναται προαιρετικώς να προσθέσει 100€ ή 200€ στην αμοιβή του απασχολούμενου φοιτητή. Πρόκειται ουσιαστικά για επιδότηση εργασίας με σκοπό την αρχική «γνωριμία» του φοιτητή με το εργασιακό περιβάλλον. Επιλέξιμοι φοιτητές είναι αυτοί που έχουν συμπληρώσει τα τρία έτη σπουδών, βρίσκονται δηλαδή στο 4^ο έτος ή είναι «επί πτυχίω», δηλαδή έχουν συμπληρώσει και το 4^ο έτος. Ο κυριότερος όγκος των φοιτητών της τελευταίας κατηγορίας βρίσκεται στο 5^ο (v+1) ή 6^ο (v+2) έτος.¹ Οι επιλέξιμοι φοιτητές του κάθε Τμήματος κάνουν αίτηση συμμετοχής στο Πρόγραμμα και επιλέγονται από το ΓΠΑ αυτοί με τον υψηλότερο μέσο όρο βαθμολογίας μαθημάτων προκειμένου να καλύψουν τις διαθέσιμες θέσεις. Ο αριθμός των θέσεων καθορίζεται από τη διαθέσιμη χρηματοδότηση. Στη συνέχεια, οι επιλεγέντες φοιτητές επιλέγουν με τη σειρά τους τρεις εταιρείες από τη λίστα των εταιρειών που διατίθενται να προσλάβουν φοιτητές του Τμήματός τους και το ΓΠΑ μεσολαβεί ώστε

¹ Οι φοιτητές που βρίσκονται σε έτος πέραν του 6^{ου} έτους από την έναρξη των σπουδών θεωρούνται ως «μη ενεργοί».

να κανονισθούν συνεντεύξεις μεταξύ του κάθε φοιτητή και ενός αντιπροσώπου από την κάθε εταιρεία που έχει επιλέξει. Στο τέλος της διαδικασίας καθορίζεται σε ποια εταιρεία θα απασχοληθεί ο κάθε φοιτητής. Το ΓΠΑ ορίζει επίσης για κάθε φοιτητή έναν υπεύθυνο καθηγητή ο οποίος επιβλέπει τη διεξαγωγή της απασχόλησης και ασχολείται με τυχόν προβλήματα που θα προκύψουν. Στο τέλος της περιόδου απασχόλησης, ο φοιτητής, ο υπεύθυνος καθηγητής και η εταιρεία αξιολογούν την εμπειρία. Τα ερωτηματολόγια αυτά έχουν επιμελώς συλλεχθεί αλλά ουδέποτε αξιοποιηθεί.

Μέρος Β΄ : Μεθοδολογικό Υπόβαθρο

I. Αντικειμενική και Υποκειμενική Ποιότητα.

Η αξιολόγηση της ποιότητας ενός προϊόντος ή υπηρεσίας μπορεί να γίνει είτε στη βάση ορισμένων δεικτών είτε μετρώντας την ικανοποίηση των χρηστών του προϊόντος ή της υπηρεσίας. Στην πρώτη περίπτωση αναφερόμαστε σε «αντικειμενική» (objective) ποιότητα ενώ στη δεύτερη σε «υποκειμενική» ή «αντιληπτή» (perceived) ποιότητα. Αντίθετα με την αξιολόγηση αγαθών όπου η αντικειμενική ποιότητα ορίζεται σχετικά εύκολα και είναι συχνά μετρήσιμη, στην περίπτωση των υπηρεσιών ο ορισμός της είναι πιο περίπλοκος και συχνά η μέτρησή της προβληματική. Για το λόγο αυτό, είναι σημαντικό, παράλληλα με την εκπόνηση και μέτρηση αντικειμενικών δεικτών για τις διάφορες υπηρεσίες, να γίνεται και προσπάθεια για τη μέτρηση της υποκειμενικής ποιότητας.²

Οι δείκτες χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες : δείκτες εισροών και δείκτες εκροών. Οι πρώτοι μετρούν τις ύπαρξη των προϋποθέσεων για τη σωστή εξυπηρέτηση των στόχων ενός οργανισμού ή προγράμματος. Οι δεύτεροι μετρούν έμμεσα την επίτευξη αυτών των στόχων. Η άμεση μέτρηση της επίτευξης των στόχων απαιτεί τη διατύπωση ερωτηματολογίων.

Ο κύριος σκοπός της Πρακτικής Άσκησης είναι η εδραίωση και συστηματοποίηση της επικοινωνίας του Πανεπιστημίου με την αγορά εργασίας. Η

² Δείκτες για τη μέτρηση της αντικειμενικής ποιότητας της Βιβλιοθήκης του ΠΑ.ΜΑΚ και των Γραμματειών Τμημάτων του έχουν εκπονηθεί σε άλλη εργασία μου (βλ. παραδοτέα για το πρόγραμμα ΜΟΔΙΠ).

επικοινωνία αυτή ερμηνεύεται ως έχουσα δύο διαστάσεις: πρώτον την αποκόμιση εργασιακής εμπειρίας από το φοιτητή και δεύτερον το δυνητικό ταίριασμα εργοδότη-εργαζόμενου σε μία μονιμότερη μελλοντική επαγγελματική σχέση. Για το λόγο αυτό, θεωρούμε ότι η Πρακτική Άσκηση έχει τρεις κυρίως εκροές : συμμετοχή φοιτητών, συμμετοχή εργοδοτών και «δέσμευση» (commitment) φοιτητών και εργοδοτών για μονιμότερη συνεργασία στο μέλλον. Εισροές που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη αυτών των εκροών είναι η χρηματοδότηση και οι προσφερόμενες υπηρεσίες από το ΓΠΑ. Στη διαδικασία αξιολόγησης εισροών και εκροών χρησιμοποιήθηκαν «δείκτες» (αντικειμενική αξιολόγηση) και εξετάστηκαν ερωτηματολόγια (υποκειμενική αξιολόγηση).

Ως προς τους δείκτες, μετρήθηκαν

- Χρηματικοί δείκτες (εισροές)
 - Συνολικό ποσό χρηματοδότησης
 - Ετήσια χρηματοδότηση
 - Μέση χρηματοδότηση ανά φοιτητή
- Δείκτες συμμετοχής των φοιτητών
 - Αριθμός αιτήσεων (συνολικός, κατ' έτος και ανά Τμήμα) (εισροή)
 - Ποσοστό επιλεγέντων (συνολικό, κατ' έτος και ανά Τμήμα) (εισροή)
 - Απορροφητικότητα διαθέσιμων κονδυλίων (εκροή)
- Δείκτες της επιτυχίας του Προγράμματος (εκροές)
 - Ποσοστό συμμετοχής των εταιρειών στην αμοιβή των φοιτητών (συνολικός και ανά Τμήμα)
 - Αριθμός κανονικών προσλήψεων μετά το τέλος της συνεργασίας
 - Αριθμός κανονικών προσλήψεων μετά το τέλος της συνεργασίας ως ποσοστό του αριθμού των φοιτητών που συμμετείχαν

Η αξιολόγηση της υποκειμενικής αντίληψης της ποιότητας έγινε με την ανάλυση ερωτηματολογίων. Στο τέλος της Πρακτικής Άσκησης κάθε φοιτητή διανέμονται τρία ερωτηματολόγια, ένα στον φοιτητή, ένα στο φορέα απασχόλησης και ένα στον επιβλέποντα καθηγητή.³ Ενώ η διανομή και συλλογή των εν λόγω

³ Τα ερωτηματολόγια αυτά παρατίθενται στο Παράρτημα της εργασίας.

ερωτηματολογίων έχουν γίνει επιμελώς, ο εντυπωσιακός όγκος των συλλεχθέντων δεδομένων δεν έχει υποστεί καμία επεξεργασία και στατιστική ανάλυση. Τα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν περιέχουν τόσο ερωτήσεις «μετρήσιμης» αξιολόγησης, όσο και ερωτήσεις «περιγραφικής» αξιολόγησης. Οι πρώτες επιδέχονται ποσοτικής ανάλυσης η οποία και θα επιχειρηθεί προκειμένου να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για το Πρόγραμμα. Οι περιγραφικής φύσεως ερωτήσεις, πέρα από τη δυσκολία τους να υποστούν στατιστική ανάλυση, είναι χρήσιμες μόνο για τη λεπτομερή περιγραφή επί μέρους περιπτώσεων συνεργασίας, παρουσιάζουν επομένως περιορισμένο ενδιαφέρον για τους σκοπούς της παρούσας εργασίας, και θα αγνοηθούν.

Μέρος Γ΄ : Ανάλυση

I Δείκτες ποιότητας

- Εισροές
 - Φοιτητές

Οι επτά πρώτες στήλες του κατωτέρω Πίνακα 1 απεικονίζουν τις ανά έτος εγγραφές σε κάθε Τμήμα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, για τα έτη 2007-08 έως και 2012-13, καθώς και το σύνολο των εγγραφών κατά την περίοδο αυτή. Η επόμενη στήλη αφαιρεί τον αριθμό των αποφοιτησάντων και απεικονίζει το σύνολο των ενεργών φοιτητών, δηλαδή αυτών που βρίσκονταν στα $v+2=6$ έτη κανονικής φοίτησης κατά το έτος 2012-13. Από αυτούς, μόνο αυτοί που βρίσκονταν στο 4^ο έτος ή «επί πτυχίω» (5^ο και 6^ο έτος) είχαν δικαίωμα συμμετοχής στην Πρακτική Άσκηση. Επειδή δεν ήταν δυνατόν να συγκεντρωθούν χωριστά στοιχεία για τους ενεργούς φοιτητές στα έτη αυτά, το πλήθος τους προσεγγίζεται διαιρώντας το συνολικό αριθμό ενεργών φοιτητών δια δύο.^{4,5} Ο αριθμός αυτός εμφανίζεται στην τελευταία

⁴ Η σχετική σταθερότητα στις εγγραφές που διαφαίνεται στις έξι πρώτες στήλες του πίνακα μας επιτρέπει να θεωρήσουμε σταθερό τον αριθμό ενεργών φοιτητών κατ' έτος.

⁵ Μόνο τα τρία από τα έξι έτη της φοίτησης δίνουν δικαίωμα συμμετοχής στο Πρόγραμμα. Βεβαίως δικαίωμα έχουν και φοιτητές που έχουν ξεπεράσει τα 6 έτη αλλά δεν έχουν συμπληρώσει τις σπουδές τους, οι φοιτητές όμως αυτοί συμμετέχουν σε πολύ μικρό αριθμό στις δραστηριότητες του Πανεπιστημίου, περιλαμβανομένης και της Πρακτικής Άσκησης, και για το λόγο αυτό αγνοούνται.

στήλη του πίνακα για όλα τα Τμήματα πλην του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του οποίου η συμμετοχή δεν καταγράφεται στα περισσότερα δεδομένα τις Πρακτικής Άσκησης δεδομένου ότι λόγω της φύσης του προγράμματός του ακολουθεί δικό του πρόγραμμα πρακτικής άσκησης, και επομένως δεν περιλαμβάνεται στο σύνολο.⁶

⁶ Το ακαδημαϊκό πρόγραμμα του ΕΚΠ απαιτεί από όλους τους φοιτητές να πραγματοποιήσουν πρακτική άσκηση ως απαίτηση για τη λήψη του πτυχίου. Ως εκ τούτου, ούτε η επιλογή των φοιτητών, ούτε η χρηματοδότησή τους ακολουθούν το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης του υπόλοιπου Πανεπιστημίου, για το λόγο αυτό και εξαιρούνται από την παρούσα ανάλυση.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Πίνακας 1

ΤΜΗΜΑ	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ									
	Εγγραφές κατά το έτος 2007-2008 (ν+2)	Εγγραφές κατά το έτος 2008-2009 (ν+1)	Εγγραφές κατά το έτος 2009-2010 (4 ^ο έτος)	Εγγραφές κατά το έτος 2010-2011(3 ^ο έτος)	Εγγραφές κατά το έτος 2011-2012 (2 ^ο έτος)	Εγγραφές κατά το έτος 2012-2013 (1 ^ο έτος)	Σύνολο εγγραφών	Σύνολο Ενεργών φοιτητών	Αριθμός φοιτητών που ήταν επiléξιμοι κατά το έτος 2012-13 ⁷	Αριθμός επiléξιμων φοιτητών κατά τη διάρκεια των 6 κύκλων ⁸
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	329	331	334	294	266	261	1815	1499	750	2250
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	337	350	352	345	298	276	1958	1559	775	2325
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	183	170	143	171	149	133	949	811	405	1215
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ	166	154	154	161	138	151	924	709	355	1065
ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	186	173	167	183	162	154	1025	856	428	1284
ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ, ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	95	94	99	96	107	101	592	456	228	684
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	138	171	207	207	145	128	996	744	—	—
ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ	56	56	50	50	57	49	318	260	130	390
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	67	62	59	64	74	76	402	328	164	492
ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ	81	75	77	74	77	81	465	371	185	555
Σύνολο	1638	1636	1642	1645	1473	1410	9444	7539	3420	10260

Ο κατωτέρω Πίνακας δείχνει τον αριθμό των αιτήσεων για συμμετοχή στην Πρακτική Άσκηση.

⁷ Ο αριθμός αυτός προκύπτει αν από το σύνολο των ενεργών φοιτητών αφαιρεθούν οι εγγεγραμμένοι στο 1^ο, 2^ο και 3^ο έτος.

⁸ Ο αριθμός αυτός προκύπτει αν από τον προηγούμενο πολλαπλασιασμένο επί 3, όση η διάρκεια των έξι κύκλων της Πρακτικής Άσκησης.

Πίνακας 2

ΚΥΚΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΚΥΚΛΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΑΝΑ ΚΥΚΛΟ	% ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΑΝΑ ΚΥΚΛΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΑΝΑ ΚΥΚΛΟ Α	% ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΑΝΑ ΚΥΚΛΟ
Α' (1/10/2010 - 31/12/2010)	404	235	58%	169	42%
Β' (1/03/2011 - 30/06/2011)	243	149	61%	94	39%
Γ' (1/07/2011 - 31/10/2011)	180	157	87%	23	13%
Δ' (1/11/2011 - 29/02/2012)	434	169	39%	265	61%
Ε' (1/03/2012 - 31/05/2012)	198	113	57%	85	43%
ΣΤ' (1/07/2012 - 31/10/2012)	237	158	67%	79	33%
ΣΥΝΟΛΟ	1696	981	58%	715	42%

Τα αντίστοιχα νούμερα ανά έτος φαίνονται στον εξής πίνακα:

Πίνακας 3

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ	ΩΣ % ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΜΕ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ⁹	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ	% ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ	% ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ
------	---------------------------	---	--	---	--	--

⁹ Ως βάση χρησιμοποιήθηκε ο αριθμός 10260 ο οποίος προκύπτει από το τελευταίο κελί του Πίνακα 1. Ας σημειωθεί ότι ο αριθμός αυτός προκύπτει πολλαπλασιάζοντας ο σχετικό αριθμό που αφορά στο έτος 2012-13, επί τρία, όσα τα έτη κατά τα οποία είναι ενεργοί οι έξι κύκλοι της Πρακτικής Άσκησης. Αν και προφανώς ο αριθμός των επιλέξιμων φοιτητών ανά έτος μεταβάλλεται, ο χρησιμοποιούμενος αριθμός αποτελεί καλή προσέγγιση δεδομένου ότι, αφ' ενός ούτε οι εγγραφές ούτε ο αριθμός των αποφοιτήσεων μεταβάλλονται από έτος σε έτος, αφ' ετέρου οι τριετίες με κατάληξη τα έτη 2010 και 2011 διαφέρουν αυτής με κατάληξη το έτος 2012-13 κατά μόνο ένα και δύο ακαδημαϊκά έτη, αντίστοιχα.

2010	404	4,0%	235	58%	169	42%
2011 (Β', Γ', Δ', ΚΥΚΛΟΣ)	857	8,4%	475	55%	382	45%
2012 (Ε', ΣΤ', ΚΥΚΛΟΣ)	435	4,2%	271	62%	164	38%
ΣΥΝΟΛΟ	1696	16,5 %¹⁰	981	58%	715	42%

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο αριθμός αιτήσεων είναι ικανοποιητικός αφού φαίνεται ότι περίπου το 28% αυτών που είχαν δικαίωμα έκανε αίτηση. Ο αριθμός των αιτήσεων παρουσιάζει σημαντική διαφορά το 2011 διότι προκηρύχθηκαν τρεις κύκλοι έναντι ενός το 2010 και δύο το 2012. Από τις αιτήσεις αυτές ευδοκίμησε περίπου το 60%, και απορρίφθηκε περίπου το 40%. Το τελευταίο είναι αρκετά υψηλός αριθμός και δείχνει ότι το Πρόγραμμα είναι ανταγωνιστικό, και κατά συνέπεια πρέπει να αποθαρρύνει αρκετά μεγάλο αρκετό φοιτητών με μικρές πιθανότητες επιτυχίας από το να κάνουν αίτηση. Λαμβάνοντας και αυτό υπ' όψιν, ο αριθμός των αιτήσεων πρέπει να θεωρηθεί πολύ ικανοποιητικός. Τα στοιχεία των αιτήσεων ανά Τμήμα στους κάτωθι τρεις πίνακες :

Πίνακας 4

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΕΚΑΝΑΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΑ ΚΥΚΛΟ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑ										
ΚΥΚΛΟΣ	ΤΜΗΜΑ									ΣΥΝΟΛΟ
	ΟΕ	ΟΔΕ	ΕΠ	ΛΧ	ΔΕΣ	ΒΣΑΣ	ΜΕΤ	ΔΤ	ΜΔΛ	
Α'	50	53	16	41	24	15	17	17	2	235
Β'	33	38	13	19	24	3	9	7	3	149
Γ'	35	27	23	24	22	3	3	10	10	157
Δ'	29	32	30	15	19	13	12	6	14	170
Ε'	26	21	17	11	18	10	1	10	5	119
ΣΤ'	29	31	21	27	14	11	3	6	16	158
ΣΥΝΟΛΟ	202	202	120	137	121	55	45	56	50	988

Πίνακας 5

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Η ΑΙΤΗΣΗ ΔΕΝ ΕΓΙΝΕ ΔΕΚΤΗ, ΑΝΑ ΚΥΚΛΟ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑ	
	ΤΜΗΜΑ

¹⁰ Ως βάση έχει χρησιμοποιηθεί ο αριθμός 6000 ο οποίος προσεγγίζει το συνολικό αριθμό φοιτητών που είχαν δικαίωμα να κάνουν αίτηση κατά τα τρία έτη 2010-2012.

ΚΥΚΛΟΣ	ΟΕ	ΟΔΕ	ΕΠ	ΛΧ	ΔΕΣ	ΒΣΑΣ	ΜΕΤ	ΔΤ	ΜΔΛ	ΣΥΝΟΛΟ
Α'	58	34	24	16	18	9	5	5	0	169
Β'	35	17	8	8	15	7	4	0	-	94
Γ'	6	1	8	3	2	0	2	1	-	23
Δ'	83	62	18	50	30	15	3	4	-	265
Ε'	35	16	2	16	7	5	1	1	2	85
ΣΤ'	51	3	0	12	11	1	0	0	1	79
ΣΥΝΟΛΟ	268	133	60	105	83	37	15	11	3	715

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Πίνακας 6

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΕΚΑΝΑΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΑ ΚΥΚΛΟ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑ

ΚΥΚΛΟΣ	ΤΜΗΜΑ																													
	ΟΕ			ΟΔΕ			ΕΠ			ΛΧ			ΔΕΣ			ΒΣΑΣ			ΜΕΤ			ΔΤ			ΜΔΔ			ΣΥΝΟΛΟ		
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΔΕΚΤΕΣ	ΔΕΚΤΕΣ ΩΣ %	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΔΕΚΤΕΣ	ΔΕΚΤΕΣ ΩΣ %	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΔΕΚΤΕΣ	ΔΕΚΤΕΣ ΩΣ %	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΔΕΚΤΕΣ	ΔΕΚΤΕΣ ΩΣ %	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΔΕΚΤΕΣ	ΔΕΚΤΕΣ ΩΣ %	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΔΕΚΤΕΣ	ΔΕΚΤΕΣ ΩΣ %	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΔΕΚΤΕΣ	ΔΕΚΤΕΣ ΩΣ %	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΔΕΚΤΕΣ	ΔΕΚΤΕΣ ΩΣ %	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΔΕΚΤΕΣ	ΔΕΚΤΕΣ ΩΣ %	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΔΕΚΤΕΣ	ΔΕΚΤΕΣ ΩΣ %
Α'	108	50	46	87	53	61	40	16	40	57	41	72	42	24	57	24	15	63	22	17	77	22	17	77	2	2	100	404	235	58
Β'	68	33	49	55	38	69	21	13	62	27	19	70	39	24	62	10	3	30	13	9	69	7	7	100	3	3	100	243	149	61
Γ'	41	35	85	28	27	96	31	23	74	27	24	89	24	22	92	3	3	100	5	3	60	11	10	91	10	10	100	180	157	87
Δ'	112	29	26	94	32	34	48	30	63	65	15	23	49	19	39	28	13	46	15	12	80	10	6	60	14	14	100	435	170	39
Ε'	61	26	43	37	21	57	19	17	89	27	11	41	25	18	72	15	10	67	2	1	50	11	10	91	7	5	71	204	119	58
ΣΤ'	80	29	36	34	31	91	21	21	100	39	27	69	25	14	56	12	11	92	3	3	100	6	6	100	17	16	94	237	158	67
ΣΥΝ	470	202	43	335	202	60	180	120	67	242	137	57	204	121	59	92	55	60	60	45	75	67	56	84	53	50	94	1703	988	58

Όπως φαίνεται από τον ανωτέρω πίνακα, όσον αφορά τις αιτήσεις συμμετοχής βλέπουμε τρεις κατηγορίες Τμημάτων. Στην πρώτη, με πάνω από 300 αιτήσεις, βρίσκουμε τα Τμήματα ΟΕ και ΟΔΕ με 470 και 335 αιτήσεις αντίστοιχα. Αν και ο φοιτητικός πληθυσμός των δύο αυτών Τμημάτων είναι περίπου ίδιος, οι αιτήσεις των φοιτητών του Τμήματος ΟΕ είναι περίπου 40% περισσότερες από τις αντίστοιχες του Τμήματος ΟΔΕ. Στη δεύτερη κατηγορία με 180-250 αιτήσεις, βρίσκουμε τα Τμήματα ΛΧ (242), ΔΕΣ (204) και ΕΠ (180). Στην τρίτη κατηγορία βρίσκουμε τα Τμήματα με λιγότερες από 100 αιτήσεις : ΒΣΑΣ (92), ΔΤ (67), ΜΕΤ (60), ΜΔΛ (53).

Όσον, αφορά τον αριθμό των φοιτητών που τελικώς συμμετείχαν στην Πρακτική Άσκηση, τα Τμήματα ΟΕ και ΟΔΕ είναι πάλι στην πρώτη κατηγορία αλλά τη φορά αυτή με απόλυτη ισότητα μεταξύ τους : 202 φοιτητές από το καθένα έκαναν Πρακτική Άσκηση. Τα Τμήματα της δεύτερης κατηγορίας στις αιτήσεις είναι παρόντα και στη δεύτερη κατηγορία αριθμών συμμετοχής, και μάλιστα με την ίδια σειρά, όμως οι μεταξύ τους αποστάσεις είναι πολύ μικρότερες : ΛΧ (137), ΔΕΣ (121), ΕΠ (120). Τα μικρά σε αιτήσεις Τμήματα είχαν έκαστο από 45-56 φοιτητές που έκαναν Πρακτική Άσκηση.

Κοιτώντας τα ποσοστά αιτήσεων που ευδοκίμησαν, αυτά κυμαίνονται από 43% έως 94%, με σταθμικό μέσο 58%. Το μικρότερο ποσοστό αντιστοιχεί στο Τμήμα ΟΕ, λόγω προφανώς του τεράστιου αριθμού αιτήσεων, ενώ τα Τμήματα ΜΔΛ, ΔΤ και ΜΕΤ έχουν ποσοστά 94%, 84% και 75%, αντίστοιχα, οφειλόμενα στο μικρό αριθμό αιτήσεων. Αν εξαιρεθούν οι τρεις αυτές «ακραίες» περιπτώσεις, το ποσοστό αποδοχής των αιτήσεων κυμαίνεται ανάμεσα σε 57% και 67%. Αν και τα νούμερα αυτά πρέπει να επανεξετασθούν λαμβάνοντας υπ' όψιν και το μέγεθος του φοιτητικού πληθυσμού του κάθε Τμήματος, προκύπτει άμεσα ότι οι φοιτητές του Τμήματος ΟΕ δείχνουν σημαντικά εντονότερο ενδιαφέρον για το Πρόγραμμα.

Οι αιτήσεις και συμμετοχές ως ποσοστό του επιλέξιμου πληθυσμού του κάθε Τμήματος εμφανίζονται στον κατωτέρω Πίνακα.

Πίνακας 7

ΤΜΗΜΑ	Επιλέξιμος Πληθυσμός	Αριθμός Αιτήσεων	Αιτήσεις ως % του Συνολικού Πληθυσμού	Αριθμός φοιτητών που συμμετείχαν	% Συμμετοχής του επιλέξιμου πληθυσμού
ΟΕ	2250	470	20,9	202	9
ΟΔΕ	2325	335	14,4	202	8,7
ΕΠ	1215	204	16,8	121	10
ΛΧ	1065	242	22,7	137	12,9
ΔΕΣ	1284	180	14	120	9,3
ΒΣΑΣ	684	92	13,5	55	8
ΜΕΤ	390	60	15,4	45	11,5
ΔΤ	492	67	13,6	56	11,4
ΜΔΛ	555	53	9,5	50	9
ΣΥΝΟΛΟ	10260	1703	16,6	988	9,6

• **Φορείς**

Ο αριθμός των φορέων που εκδήλωσαν ενδιαφέρον ανά κύκλο δίνεται στον κατωτέρω Πίνακα. Το σύνολο των φορέων που συμμετείχαν ήταν 455. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο συνολικός αριθμός 670 στον πίνακα κατωτέρω είναι μεγαλύτερος διότι πολλοί φορείς εκδήλωσαν ενδιαφέρον σε περισσότερους από ένα κύκλους της Πρακτικής Άσκησης.

Πίνακας 8

ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΕΚΔΗΛΩΣΑΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΑΝΑ ΚΥΚΛΟ	
ΚΥΚΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΕΩΝ
Α'	95
Β'	87
Γ'	103
Δ'	122
Ε'	103
ΣΤ'	160
ΣΥΝΟΛΟ	670

Ο αριθμός των φορέων ανά Τμήμα έχει ενδιαφέρον διότι δίνει μία εικόνα των ευκαιριών που είχαν οι αιτούντες¹¹

Πίνακας 9

ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΕΚΔΗΛΩΣΑΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΑΝΑ ΚΥΚΛΟ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑ										
ΚΥΚΛΟΣ	ΤΜΗΜΑ									ΣΥΝ- ΟΛΟ
	ΟΕ	ΟΔΕ	ΕΠ	ΛΧ	ΔΕΣ	ΒΣΑΣ	ΜΕΤ	ΔΤ	ΜΑΛ	
Α'	37	45	21	38	12	11	10	14	24	212
Β'	34	45	22	34	13	12	8	15	21	204
Γ'	40	45	25	36	18	9	3	23	26	225
Δ'	51	63	25	44	19	14	11	12	24	263
Ε'	48	54	25	38	20	9	8	11	14	227
ΣΤ'	63	75	52	61	38	26	10	24	50	399
ΣΥΝ.	273	327	170	251	120	81	50	99	159	1530

Η εικόνα που δίνει ο ανωτέρω πίνακας έρχεται σε αντίθεση με αυτήν του αριθμού των αιτήσεων και ίσως ερμηνεύει, εν μέρει, ορισμένες διαφορές ανάμεσα στις

¹¹ Η ερμηνεία των αριθμών στον πίνακα θέλει προσοχή καθώς ο ίδιος φορέας μπορεί να δήλωσε ότι θέλει φοιτητές από περισσότερα από ένα Τμήμα. Για παράδειγμα το 37 στο οικονομικό στον Α κύκλο σημαίνει ότι 37 φορείς ζήτησαν φοιτητές από το οικονομικό οι οποίοι όμως μπορεί να ζήτησαν φοιτητές και από άλλα τμήματα. Ο συνολικός αριθμός συνεργαζόμενων φορέων στον Α κύκλο είναι 95 όπως φαίνεται στον προηγούμενο πίνακα και όχι 212 όπως εμφανίζεται στην τελευταία στήλη αυτού του πίνακα. Αν και για συντομία θα συνεχισθεί η αναφορά σε «αριθμό φορέων», αυτή θα πρέπει να λογίζεται περισσότερο ως «αριθμός διαθέσιμων εναλλακτικών απασχόλησης» των φοιτητών του κάθε Τμήματος.

αιτήσεις και στον τελικό αριθμό φοιτητών που έκαναν Πρακτική Άσκηση ανά Τμήμα. Αν και πάλι τα δύο πρώτα Τμήματα είναι τα ίδια με αυτά του Πίνακα 7, η μεταξύ τους σειρά έχει αλλάξει : το Τμήμα ΟΔΕ είναι πρώτο σε ενδιαφέρον φορέων με 327 φορείς έναντι 273 φορέων που εκδήλωσαν ενδιαφέρον για φοιτητές του Τμήματος ΟΕ. Υπενθυμίζεται ότι ενώ η τελική συμμετοχή των φοιτητών των δύο αυτών Τμημάτων ήταν ακριβώς ίδια (202 φοιτητές) ο αριθμός αιτήσεων από το Τμήμα ΟΕ που δεν ευδοκίμησαν είναι πολύ μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο του Τμήματος ΟΔΕ. Ο ανωτέρω πίνακας δείχνει ότι αυτή η διαφορά εξηγείται, τουλάχιστον εν μέρει, από το σχετικά μεγαλύτερο ενδιαφέρον που έδειξαν οι φορείς για τους φοιτητές του Τμήματος ΟΔΕ. Ας σημειωθεί επίσης ότι το Τμήμα ΛΧ βρίσκεται όσον αφορά στις ευκαιρίες, στην πρώτη ομάδα αφού η διαφορά του με το Τμήμα ΟΕ είναι μόλις 22 φορείς.

- **Χρηματοδότηση**

Η διαθέσιμη χρηματοδότηση για τους ανωτέρω έξι κύκλους (Α'-ΣΤ') ήταν 1.550.885,29 €, το οποίο αντιστοιχεί σε μέση ετήσια χρηματοδότηση 387.721 €. Ο προϋπολογισμός ανά Τμήμα για την αντίστοιχη περίοδο ήταν :

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Πίνακας 10

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ	
ΤΜΗΜΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
Οικονομικών Επιστημών	277.634,72
Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων	276.060,24
Εφαρμοσμένης Πληροφορικής	170.328,39
Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής	184.011,44
Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών	170.804,93
Βαλκανικών Σλαβικών & Ανατολικών Σπουδών	83.753,99
Μουσικής Επιστήμης & Τέχνης	88.185,74
Διοίκησης Τεχνολογίας	100.657,16
Μάρκετινγκ & Διοίκησης Λειτουργιών	82.224,99
Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Πολιτικής ¹²	117.223,69
ΣΥΝΟΛΟ	1.550.885,29

Ο κατωτέρω Πίνακας 11 δείχνει τη χρηματοδότηση ανά αίτηση και τη χρηματοδότηση ανά αίτηση που εγκρίθηκε. Από τον Πίνακα 11 φαίνεται ότι τα «μεγάλα» Τμήματα (ΟΕ και ΟΔΕ) απορροφούν τη μερίδα του λέοντος στη χρηματοδότηση, ακολουθούμενα από τα Τμήματα Λ-Χ, ΔΕΣ και ΕΠ. Στον αντίποδα βρίσκουμε τα Τμήματα ΜΔΛ, ΜΕΤ και ΒΣΑΣ. Η εικόνα αλλάζει αν λάβουμε υπ' όψιν τον αριθμό των φοιτητών που έλαβαν μέρος στο Πρόγραμμα. Πρώτον, οι διαφορές της χρηματοδότησης ανά φοιτητή δεν είναι και πολύ μεγάλες, κυμαινόμενες από 1343 €/φοιτητή στη Λ-Χ έως 1960 €/φοιτητή στο ΜΕΤ, με μέσο όρο 1570. Δεύτερον, τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση ανά συμμετέχοντα φοιτητή τη βρίσκουμε στο Τμήμα ΜΕΤ, ενώ τα μεγάλα Τμήματα φαίνεται να απορρόφησαν σχετικώς μικρότερα κονδύλια αναφορικά με το μέγεθός τους.

¹² Λόγω της φύσεως του αντικειμένου του Προγράμματός του, το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής έχει ιδιαίτερο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης και για το λόγο αυτό δεν εμφανίζεται στους περισσότερους πίνακες.

Πίνακας 11

	ΟΕ	ΟΔΕ	ΔΕΣ	Λ-Χ	ΕΠ	ΒΣΑΣ	ΜΕΤ	ΔΤ	ΜΔΛ	Συν.
Συνολική Χρηματοδότηση (σε χιλιάδες €) ¹³	277,6	276,0	170,3	184,0	170,8	83,8	88,2	100,6	82,2	1.551
Αιτήσεις	470	335	180	242	204	92	60	67	53	1703
Επιλεγέντες Φοιτητές	202	202	120	137	121	55	45	56	50	988
Χρηματοδότηση ανά φοιτητή (σε €)	1 374	1 366	1 419	1 343	1 412	1 524	1 960	1 796	1 644	1 570
Χρηματοδότηση ανά αίτηση (σε €)	591	824	946	760	837	911	1 470	1 501	1 550	911

Τέλος, ενδιαφέρον έχει η μέση χρηματοδότηση ανά αίτηση (ανεξαρτήτως αποτελέσματος) διότι απεικονίζει την αναμενόμενη χρηματοδότηση για το φοιτητή που σκέπτεται να υποβάλει αίτηση.¹⁴ Κυμαίνεται ανάμεσα σε 591 €/αίτηση στο Τμήμα ΟΕ, έως 1550 €/αίτηση στο Τμήμα ΜΔΛ, με μέσο όρο 911 €/αίτηση.¹⁵ Είναι σαφές ότι τα «μεγάλα» Τμήματα από τα οποία προέρχεται και ο μεγαλύτερος όγκος αιτήσεων, δέχονται σχετικώς μικρή μερίδα της χρηματοδότησης, όταν αυτή συγκριθεί σε όρους χρηματοδότησης ανά αίτηση.

¹³ Ο προϋπολογισμός για το Τμήμα ΕΚΠ για την ίδια περίοδο ήταν 117.233 €. Όπως έχει αναφερθεί και ανωτέρω το Τμήμα ΕΚΠ απουσιάζει από τους πίνακες λόγω της ιδιαιτερότητάς του αναφορικά με την Πρακτική Άσκηση.

¹⁴ Αυτό θα ήταν απολύτως σωστό αν η επιλογή των φοιτητών που συμμετέχουν ήταν «τυχαία» (π.χ., κλήρωση). Επειδή όμως οι φοιτητές γνωρίζουν ως ένα βαθμό τις ικανότητές τους, και κατά συνέπεια τις ατομικές τους πιθανότητες επιτυχίας, το ποσό αποτελεί μία προσέγγιση της «μέσης» αναμενόμενης απόδοσης της αίτησης.

¹⁵ Το Τμήμα ΒΣΑΣ βρίσκεται ακριβώς πάνω στο μέσο όρο.

- **Εκροές**

Οι εκροές αφορούν στην πραγμάτωση της Πρακτικής Άσκησης, την ένταση της συμμετοχής των φορέων, και τις προσλήψεις μετά το πέρας της συνεργασίας. Όσον αφορά στην πραγμάτωση η εικόνα είναι εξαιρετική : η απορροφητικότητα διαθέσιμων κονδυλίων είναι κοντά στο 90% , ενώ το ποσοστό συνεργασιών που διακόπηκαν είναι περίπου 0,005.¹⁶

Αναφορικά με τη συγχρηματοδότηση, τα αναλυτικά στοιχεία ανά κύκλο Πρακτικής Άσκησης για τους κύκλους Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' εμφανίζονται στον κατωτέρω πίνακα :¹⁷

Πίνακας 12

ΚΥΚΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΜΕ ΣΥΓΧΡ/ΤΗΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΧΩΡΙΣ ΣΥΓΧΡ/ΤΗΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΜΕ ΣΥΓΧΡ/ΤΗΣΗ
Γ' (1/07/2011 - 31/10/2011)	178	57	75,74%
Δ' (1/11/2011 - 29/02/2012)	48	101	32,21%
Ε' (1/03/2012 - 31/05/2012)	87	70	55,41%
ΣΤ' (1/07/2012 - 31/10/2012)	53	116	31,36%
ΣΥΝΟΛΟ	366	344	51,55%

Το συνολικό ποσοστό φοιτητών που έτυχαν συγχρηματοδότησης στους αναφερόμενους κύκλους, 51,55% , κρίνεται ως ικανοποιητικό αν και όχι ιδιαίτερα υψηλό. Δυστυχώς στοιχεία για το ύψος της χρηματοδότησης και το ποσοστό συμμετοχής των φορέων στην αμοιβή των φοιτητών δεν βρέθηκαν, ούτε κατέστη δυνατόν τα στοιχεία του ανωτέρω πίνακα να χωρισθούν ανά Τμήμα. Τέλος, πολύ λίγα και αποσπασματικά στοιχεία βρέθηκαν για τις μόνιμες προσλήψεις, όμως αυτή η έλλειψη καλύπτεται από την ανάλυση των ερωτηματολογίων που μοιράστηκαν στους φορείς (βλ., κατωτέρω). Από τα στοιχεία αυτό προκύπτει ότι αποτελούν πολύ μικρό

¹⁶ Επί συνόλου 988 συνεργασιών, διεκόπησαν μόνο 5.

¹⁷ Τα στοιχεία για τον Α και Β κύκλο δεν είναι διαθέσιμα.

ποσοστό των συνεργασιών, πράγμα που καταγράφεται στα αρνητικά της Πρακτικής Άσκησης.

II Ερωτηματολόγια

Στο μέρος αυτό εξετάζουμε τις απαντήσεις στα Ερωτηματολόγια Αξιολόγησης της Πρακτικής Άσκησης. Για κάθε φοιτητή που συμμετείχε στην Πρακτική Άσκηση συμπληρώθηκαν τρία ερωτηματολόγια, ένα από τον ίδιο το φοιτητή, ένα από το φορέα απασχόλησης και ένα από τον επιβλέποντα καθηγητή. Για συντομία θα αναφερόμαστε στα ερωτηματολόγια Α, Β, Γ, αντίστοιχα. Τα ερωτηματολόγια στην πλήρη μορφή τους παρατίθενται στο Παράρτημα. Δύο σημεία αναφορικά με τα ερωτηματολόγια πρέπει να τονισθούν στο σημείο αυτό. Πρώτον, δεν σχεδιάστηκαν ως μέρος της παρούσας έρευνας της οποίας προϋπήρξαν, κατά συνέπεια μόνο μέρος τους μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Δυστυχώς, αρκετές από τις ερωτήσεις ήταν «ποιοτικής» φύσεως και μόνο με κατάλληλη επεξεργασία θα μπορούσαν να ενσωματωθούν σε μία ποσοτική κυρίως μελέτη, όπως η παρούσα. Δεύτερον, αν και τα ερωτηματολόγια συμπληρώνονταν ανελλιπώς από τα συμμετέχοντα στην Πρακτική Άσκηση μέρη, ουδέποτε οι απαντήσεις εισήχθησαν σε κάποιο ηλεκτρονικό φύλλο εργασίας ή υπέστησαν οιοδήποτε άλλου είδους επεξεργασία. Θεωρούμε ως **σημαντική συμβολή της παρούσας εργασίας** το ότι ικανό δείγμα των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια αυτά περάστηκε σε φύλλα εργασίας και είναι πλέον διαθέσιμο για περαιτέρω έρευνα και πέραν της παρούσης.

Λόγω τόσο του μεγάλου αριθμού ερωτηματολογίων που έχουν συγκεντρωθεί (περισσότερα από οκτακόσια), αλλά κυρίως λόγω του σχεδιασμού τους,¹⁸ η επεξεργασία όλων των ερωτηματολογίων ήταν πρακτικώς πέρα από τις δυνατότητες της παρούσας έρευνας. Για την πραγματοποίηση της έρευνας χρησιμοποιήθηκε

¹⁸ Τα ερωτηματολόγια, πέρα από πολλές υπερβολικά λεπτομερείς απαντήσεις (βλ., π.χ., την ερώτηση Β6, όπου στην πραγματικότητα περιλαμβάνει 14 ποσοτικές απαντήσεις με αξιολόγηση 0-5) περιέχουν πολλές ερωτήσεις «συχρότητας» οι οποίες αποδέχονται πολλαπλές απαντήσεις, οι οποίες πρέπει να καταχωρηθούν ως διαφορετικά στοιχεία. Αν ληφθούν όλ' αυτά υπ' όψιν, το σύνολο των απαντήσεων-στοιχείων που πρέπει να καταχωρηθούν στο σύστημα ανά συμμετέχοντα φοιτητή είναι 64 (!), αριθμός που καθιστά την επεξεργασία του κάθε ερωτηματολογίου εξαιρετικά χρονοβόρα.

αντιπροσωπευτικό δείγμα 114 συμμετεχόντων με στοιχεία από όλους τους κύκλους και όλα τα Τμήματα, πλην του Τμήματος ΕΠ του οποίου τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια δεν ήσαν διαθέσιμα για τεχνικούς λόγους, και του Τμήματος ΕΚΠ, το οποίο δεν συμμετέχει στην κοινή διαδικασία Πρακτικής Άσκησης λόγω ιδιαιτεροτήτων του προγράμματός του. Για τεχνικούς επίσης λόγους δεν κατέστη δυνατή η ανάλυση ικανού δείγματος ερωτηματολογίων από το Τμήμα ΟΕ. Αν και τα σχετικά με αυτό το Τμήμα αποτελέσματα έχουν υποστεί επεξεργασία και τα αποτελέσματα περιλαμβάνονται στους κατωτέρω πίνακες, επισημαίνεται εξ αρχής ότι δεν είναι επαρκώς αξιόπιστα.

Τα ερωτηματολόγια Α, Β, Γ, ταξινομήθηκαν ώστε να αντιστοιχούν στον ίδιο συμμετέχοντα φοιτητή, έτσι ώστε κάποιες συσχετίσεις μεταξύ των απαντήσεων των διαφόρων μερών να είναι εφικτές. Οι απαντήσεις κατωτέρω ταξινομούνται στις εξής ενότητες. α) Πριν την Πρακτική Άσκηση, όπου εξετάζεται η πληροφόρηση των φοιτητών για το Πρόγραμμα και τα κριτήρια επιλογής των φορέων απασχόλησης, β) Ωφέλεια από την Πρακτική Άσκηση, τόσο των φοιτητών όσο και των φορέων, γ) Ικανοποίηση του κάθε συνεργαζόμενου μέρους από τα υπόλοιπα, δ) Μετά την Πρακτική Άσκηση, όπου αναλύεται η προσφορά μονιμότερης εργασίας μετά το πέρας της Π.Α.

• Πριν την Πρακτική Άσκηση

∴ Πληροφόρηση Φοιτητών

Το ερωτηματολόγιο Α εξετάζει πέντε πηγές πληροφόρησης αφήνοντας τη δυνατότητα η πληροφόρηση να προέρχεται από περισσότερες από μία πηγή. Οι πηγές είναι : α) Διαδίκτυο, β) Ανακοινώσεις Γραφείου Πρακτικής γ) Από τους συμφοιτητές μου, δ) Με δική μου πρωτοβουλία, ε) Άλλο. Θα ήταν ενδιαφέρον να μπορούσαν να συγκριθούν οι απαντήσεις των φοιτητών που συμμετείχαν στην Πρακτική Άσκηση με τις απαντήσεις αυτών που τελικώς δεν επελέγησαν, δυστυχώς όμως δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία από τους τελευταίους. Η συχνότητα χρήσης της κάθε πηγής, συνολικά και ανά Τμήμα, δίνεται στον κατωτέρω πίνακα.

Πίνακας 13

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ (%)											
ΠΗΓΗ ΠΛΗΡ/ΣΗΣ	ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ								ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ		
	ΟΕ N=6	ΟΔΕ N=16	ΛΧ N=15	ΔΕΣ N=16	ΒΣΑΣ N=12	MET N=10	ΔΤ N=16	ΜΔΛ N=15	ΑΝΔ N=42	ΓΥΝ N=64	ΣΥΝ N=106
Διαδίκτυο	0	6,3	13,3	11,8	16,7	10	0	13,3	11,9	7,7	9,3
Ανακοινώσεις Γραφείου Π.Α.	50	50	53,3	58,8	25	40	87,5	26,7	54,8	47,7	50,5
Από συμφοιτητές	0	31,3	26,7	35,3	50	70	12,5	20,0	35,7	27,7	30,8
Δική μου πρωτοβουλία	50	6,3	13,3	11,8	16,7	10	6,3	40,0	9,5	21,5	16,8
Άλλη	0	0	0	0	8,3	0	0	6,7	0	3,1	1,9

Από τα στοιχεία του ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι οι μισοί περίπου φοιτητές που τελικώς συμμετείχαν ενημερώθηκαν για την ύπαρξη του Προγράμματος και από τις ανακοινώσεις του ΓΠΑ.¹⁹ Το ποσοστό αυτό είναι σχετικά σταθερό ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες, με μία απόκλιση 7 ποσοστιαίων μονάδων. Κοιτώντας τα δεδομένα ανά Τμήμα φαίνεται ότι ΟΕ, ΟΔΕ και ΛΧ βρίσκονται σχεδόν πάνω στο μέσο όρο, ενώ το Τμήμα ΔΕΣ είναι λίγο υψηλότερα. Το Τμήμα ΔΤ φαίνεται να εξαρτάται σε συντριπτικό ποσοστό από τις ανακοινώσεις του Γραφείου, ενώ στα Τμήματα ΒΣΑΣ και ΜΔΛ μόνο ένας στους τέσσερις συμμετέχοντες ενημερώθηκε από τις ανακοινώσεις του Γραφείου.

Δεύτερη σε σειρά σπουδαιότητας πηγή πληροφόρησης στο σύνολο των φοιτητών είναι «οι συμφοιτητές». Και εδώ οι διαφορές σε ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι περίπου η ίδια με πριν (8 μονάδες). Όσον αφορά τα ανά Τμήμα δεδομένα, μεγάλα ποσοστά ενημέρωσης από συμφοιτητές βρίσκουμε στα Τμήματα ΒΣΑΣ (50%) και MET (70%)α οποία είναι και τα μικρότερα σε πληθυσμό από τα Τμήματα που στεγάζονται στο κεντρικό κτήριο του Πανεπιστημίου. Αντίθετα, εξαιρώντας το Τμήμα ΟΕ του οποίου τα δεδομένα είναι πολύ λίγα, τα χαμηλότερα ποσοστά αντιστοιχούν στα δύο εκτός Θεσσαλονίκης Τμήματα, ΔΤ (12,5%) και ΜΔΛ (20%). Τα Τμήματα αυτά είναι σε μέγεθος παραπλήσια (λίγο

¹⁹ Όπως φαίνεται από το γεγονός ότι το άθροισμα των στηλών ξεπερνάει το 100, κάποιοι φοιτητές δήλωσαν περισσότερες της μίας πηγές πληροφόρησης.

μεγαλύτερα) του Τμήματος MET, το οποίο είναι ίσως ένδειξη ότι στα εκτός έδρας Τμήματα η προσέλευση των φοιτητών και η μεταξύ τους επικοινωνία δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλη. Τρίτη σε σημασία πηγή πληροφόρησης είναι η «πρωτοβουλία» του ενδιαφερόμενου. Εδώ παρατηρείται σημαντική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών, η οποία όμως είναι δύσκολο να ερμηνευθεί. Τέταρτη στη σειρά πηγή είναι το Διαδίκτυο, με μόνο 9,3% του συνόλου των συμμετεχόντων να το έχει δηλώσει έστω και ως συμπληρωματική πηγή πληροφόρησης. Οι άνδρες πληροφορήθηκαν περισσότερες φορές τα περί Πρακτικής Άσκησης από τις γυναίκες, ενώ το Τμήμα ΒΣΑΣ είναι το Τμήμα με τη μεγαλύτερη πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες μέσω διαδικτύου. Εντύπωση προκαλεί ο χαμηλός δείκτης (0% !) της πληροφόρησης μέσω διαδικτύου των φοιτητών του Τμήματος Διοίκησης Τεχνολογίας, ενός Τμήματος του οποίου το αντικείμενο θεωρείται «συγγενικό» με αυτό της εφαρμοσμένης Πληροφορικής, για το οποίο δυστυχώς δεν υπήρχαν διαθέσιμες παρατηρήσεις.

∴ Κριτήρια Επιλογής τους από τους Φορείς

Το ερωτηματολόγιο Β παραθέτει τέσσερα κριτήρια επιλογής α) Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία, β) Ακαδημαϊκές γνώσεις (υψηλή βαθμολογία), γ) Προσωπικές δεξιότητες/ξεχωριστά επιτεύγματα, δ) Άλλα κριτήρια. Οι απαντήσεις των φορέων απασχόλησης έχουν ως εξής :

Πίνακας 14

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΦΥΛΟ ΤΩΝ ΕΠΙΛΕΓΕΝΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ (%)											
ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΗ								ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ		
	ΟΕ N=6	ΟΔΕ N=16	ΛΧ N=15	ΔΕΣ N=16	ΒΣΑΣ N=12	MET N=10	ΔΤ N=16	ΜΔΔ N=15	ΑΝΔ N=42	ΓΥΝ N=64	ΣΥΝ. N=106
Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία	16,7	25,0	13,3	11,8	25,0	40,0	6,3	13,3	83,3	18,5	17,8
Ακαδημαϊκές γνώσεις (υψηλή βαθμολογία)	33,3	56,3	26,7	64,7	33,3	60,0	37,5	66,7	50,0	47,7	48,6
Προσωπικές δεξιότητες /ξεχωριστά επιτεύγματα	33,3	62,5	26,7	47,1	25,0	60,0	50,0	53,3	47,6	44,6	45,8

23

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άλλα κριτήρια	33,3	25,0	66,7	29,4	58,3	10,0	37,5	33,3	28,6	43,1	37,4
Σύνολο	116,6	168,8	133,4	153	141,6	170	131,3	166,6	209,5	153,9	149,6

Η βαθμολογία του φοιτητή δείχνει να είναι το σημαντικότερο κριτήριο επιλογής για τους φορείς. Το ποσοστό είναι περίπου όμοιο στους άνδρες και τις γυναίκες, όμως φαίνεται ότι η συμβολή της προηγούμενης εργασιακής εμπειρίας είναι για τους άνδρες πολύ σημαντικότερο κριτήριο. Από τις επιλογές των φορέων ανά Τμήμα, το μεγαλύτερο ποσοστό όπου οι ακαδημαϊκές επιδόσεις έπαιξαν ρόλο αφορά στις προσλήψεις των φοιτητών του Τμήματος ΔΕΣ (64,7%) και το δεύτερο υψηλότερο παρουσιάζεται στις προσλήψεις από το Τμήμα ΜΕΤ. Ενώ θα περίμενε κανείς το κριτήριο αυτό να είναι κυρίαρχο στις προσλήψεις των φοιτητών του Τμήματος Λογιστικής-Χρηματοοικονομικής λόγω της εξειδίκευσης του αντικειμένου, εκεί παρουσιάζεται με το χαμηλότερο ποσοστό. Δεύτερο σε σημασία κριτήριο επιλογής φαίνεται να είναι οι «προσωπικές δεξιότητες/ξεχωριστά επιτεύγματα» τόσο αναφορικά ως προς το σύνολο των φοιτητών όσο και ως προς το γυναικείο πληθυσμό που τελικώς επελέγη και απασχολήθηκε, ενώ στον ανδρικό πληθυσμό βρίσκεται τρίτο, με μικρή διαφορά. Επισημαίνεται ότι η απάντηση «Άλλα κριτήρια» σημειώνει υψηλά σκορ, το οποίο σημαίνει ότι κάποιο σημαντικό για τους φορείς κριτήριο έχει παραληφθεί, πιθανόν επομένως να επιβάλλεται στο σημείο αυτό ο επανασχεδιασμός του ερωτηματολογίου.

Παρατηρώντας τα αθροίσματα των στηλών φαίνεται ότι όλα ξεπερνούν το 100, ορισμένα μάλιστα κατά πολύ. Αυτό σημαίνει ότι οι υπεύθυνοι των φορέων συχνά σημείωσαν περισσότερα του ενός κριτήρια ως σημαντικά. Ο κατωτέρω πίνακας κανονικοποιεί τα στοιχεία του προηγούμενου διαιρώντας τις συχνότητες δια του συνόλου των απαντήσεων.

Πίνακας 14α

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΦΥΛΟ ΤΩΝ ΕΠΙΛΕΓΕΝΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ (%)											
ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΗ								ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ		
	ΟΕ N=6	ΟΔΕ N=16	ΛΧ N=15	ΔΕΣ N=16	ΒΣΑΣ N=12	ΜΕΤ N=10	ΔΤ N=16	ΜΑΛ N=15	ΑΝΔ N=42	ΓΥΝ N=64	ΣΥΝ. N=106

24

Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία	14,3	14,8	10	7,7	17,7	23,5	4,8	8	39,8	12	11,9
Ακαδημαϊκές γνώσεις (υψηλή βαθμολογία)	28,6	33,4	20	42,3	23,5	35,3	28,6	40	23,9	31	32,5
Προσωπικές δεξιότητες/ξεχωριστά επιτεύγματα	28,6	37	20	30,8	17,7	35,3	38,1	32	22,7	29	30,6
Άλλα κριτήρια	28,6	14,8	50	19,2	41,2	5,9	28,6	20	13,7	28	25
Σύνολο	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Επί του συνόλου των επιλογών προκύπτει και πάλι ότι το σημαντικότερο κριτήριο είναι η ακαδημαϊκή επίδοση του φοιτητή, με δεύτερο, σε μικρή απόσταση, της προσωπικές δεξιότητες, ενώ η «προηγούμενη εργασιακή εμπειρία» έρχεται τέταρτη ως κριτήριο, υποσκελιζόμενη από τα «άλλα κριτήρια». Ενώ στην επιλογή των γυναικών η εικόνα παραμένει η ίδια, στην επιλογή των ανδρών επιβεβαιώνεται ότι η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία παίζει το σημαντικότερο ρόλο. Η εικόνα είναι και πάλι διαφορετικοί στους άνδρες όπου το

- **Ωφέλεια από την Πρακτική Άσκηση**

- **Φοιτητές**

Η πρώτη γραμμή του κατωτέρω πίνακα δείχνει την αξιολόγηση της εμπειρίας της Πρακτικής Άσκησης από τους φοιτητές που συμμετείχαν. Με βαθμό ικανοποίησης από 0-5, οι φοιτητές αξιολόγησαν την εμπειρία κοντά στο 4, το οποίο σύμφωνα με την περιγραφή του φύλλου αξιολόγησης αντιστοιχεί σε υψηλό βαθμό ικανοποίησης.²⁰ Οι άνδρες αξιολόγησαν την εμπειρία ως θετικότερη από ότι οι γυναίκες (περίπου κατά 7%). Η αξιολόγηση της εμπειρίας ανά Τμήμα δείχνει ως πλέον ικανοποιημένους τους συμμετέχοντες φοιτητές από το Τμήμα Διοίκησης Τεχνολογίας, με 4,75/5, ακολουθούμενους από αυτούς των Τμημάτων ΜΕΤ και ΒΣΑΣ. Οι φοιτητές του Τμήματος ΔΕΣ εκφράζουν το μέσο όρο ενώ η χαμηλότερη τιμή του δείκτη ικανοποίησης εμφανίζεται στο Τμήμα ΛΧ (3,40) η οποία είναι πλησιέστερα στο «μέτρια» από ότι στο «υψηλή».

²⁰ Στο φύλλο αξιολόγησης ο βαθμός ικανοποίησης περιγράφεται ως : 0= καθόλου, 1= ελάχιστο, 2= χαμηλό, 3= μέτριο, 4= υψηλό, 5 = μέγιστο.

Πίνακας 15

ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ											
ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΗ								ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ		
	ΟΕ N=6	ΟΔΕ N=16	ΛΧ N=15	ΔΕΣ N=16	ΒΣΔΣ N=12	ΜΕΤ N=10	ΔΤ N=16	ΜΔΔ N=15	ΑΝΔ N=42	ΓΥΝ N=64	ΣΥΝ. N=106
Ικανοποίηση Φοιτητή από την Πρακτική Άσκηση	3,83	3,94	3,40	4,00	4,25	4,30	4,75	3,87	4,21	3,94	4,05
Ωφέλεια του Φορέα Απασχόλησης	3,80	4,53	4,75	4,27	4,33	4,75	4,07	4,47	4,34	4,42	4,39

• Φορείς

∴ Συνολική Ωφέλεια

Η συνολική ικανοποίηση των φορέων απασχόλησης εκφράζεται στη δεύτερη γραμμή του Πίνακα ZZZ, όπου φαίνεται ότι οι φορείς απασχόλησης θεώρησαν την εμπειρία ωφελιμότερη από ότι την αξιολόγησαν οι φοιτητές. Ο μέσος όρος ικανοποίησης είναι 4,39 το οποίο πλησιάζει τη μέση απόσταση ανάμεσα σε «πολύ υψηλή» και «μέγιστη» ωφέλεια. Υπήρξαν ελαφρώς πιο ευχαριστημένοι από τις γυναίκες (4,42) απ' ότι από τους άνδρες (4,34), αλλά η διαφορά είναι της τάξεως του 1,8% και δεν θεωρείται σημαντική.

Αν εξαιρεθεί το Τμήμα ΟΕ, του οποίου τα στοιχεία δεν είναι αξιόπιστα λόγω μικρού μεγέθους του δείγματος, η ικανοποίηση των φορέων ξεπερνάει το «πολύ υψηλή» ανεξαρτήτως του Τμήματος προέλευσης των απασχολούμενων. Η υψηλότερη ικανοποίηση των φορέων απασχόλησης καταγράφεται στην απασχόληση των φοιτητών των Τμημάτων ΜΕΤ και ΛΧ (4,75). Είναι άξιο περιέργειας το ότι ενώ οι φοιτητές του Τμήματος ΜΕΤ υπήρξαν από τους πλέον ευχαριστημένους από την εμπειρία της Πρακτικής Άσκησης, οι φοιτητές του Τμήματος ΛΧ ήσαν οι λιγότερο ευχαριστημένοι από όλα τα Τμήματα. Χαρακτηριστικώς, η διαφορά μεταξύ της ικανοποίησης των φορέων και αυτής των φοιτητών στο Τμήμα αυτό ξεπερνάει τη μία μονάδα ! Αυστηρότεροι υπήρξαν οι φορείς στην αξιολόγηση της ωφέλειας που έλαβαν από τους φοιτητές του Τμήματος ΔΤ, όμως και εδώ η αξιολόγηση ξεπερνάει

το «πολύ υψηλή».

∴ Ποιοτική Ανάλυση

Στο σημείο αυτό αναλύονται οι κυριότερες πηγές ωφέλειας των φορέων από την Πρακτική Άσκηση, όπως τις περιέγραψαν οι ίδιοι οι φορείς στις αξιολογήσεις τους. Η ανάλυση των απαντήσεων είναι σημαντική για το περαιτέρω στρατηγικό σχεδιασμό του προγράμματος. Ο κατωτέρω πίνακας δείχνει την προσαρμοστικότητα των ασκούμενων στα καθήκοντά τους, κατά συνέπεια και τον «ωφέλιμο χρόνο» πραγματικής συμμετοχής τους στις εργασίες του φορέα.

Πίνακας 16

ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΤΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ												
Μέσος χρόνος που απαιτήθηκε για κατανόηση των λειτουργιών του φορέα (% του συνολικού χρόνου απασχόλησης)	ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΗ									ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ		
	ΟΕ	ΟΑΕ	ΛΧ	ΔΕΣ	ΒΣΑΣ	ΜΕΤ	ΔΤ	ΜΔΔ	ΑΝΔ	ΓΥΝ	ΣΥΝ	
<20%	1											
20%-40%	2											
40%-60%	3	1,83	1,25	1,15	1,31	1,91	1,20	1,38	1,43	1,31	1,45	1,39
60%-80%	4											
Δεν κατανόησε	5											

Όπως παρατηρείται από τα ανωτέρω, η μέση προσαρμοστικότητα είναι 1,39 για το σύνολο του πληθυσμού, το οποίο αντιστοιχεί σε απαιτούμενο χρόνο προσαρμογής μεταξύ 20 – 40 % του συνολικού χρόνου άσκησης. Οι άνδρες έδειξαν γρηγορότερη προσαρμογή (1,31 % του συνολικού χρόνου) από ότι οι γυναίκες (1,45 %). Στα ανά Τμήμα στοιχεία βλέπουμε ότι το χαμηλότερο χρόνο προσαρμογής είχαν οι φοιτητές των Τμημάτων ΛΧ (1,15 %) και ΜΕΤ (1,20 %), πράγμα αναμενόμενο αν σκεφθεί κανείς ότι οι φοιτητές αυτών των Τμημάτων αναλαμβάνουν συνήθως πιο «στοχευμένα» καθήκοντα. Πιο δύσκολη προσαρμογή, μακράν του μέσου όρου, έχουν οι φοιτητές του Τμήματος ΒΣΑΣ (1,91 %), των οποίων ο χρόνος εκμάθησης των

καθηκόντων πλησιάζει το 40 % του συνολικού χρόνου της Πρακτικής Άσκησης.

Τι ήταν όμως αυτό που οι φορείς θεώρησαν ως σημαντική συμβολή των απασχολούμενων στη δράση τους ; Και αντίθετα, ποια χαρακτηριστικά των απασχολούμενων τους εμπόδισαν να έχουν σημαντικότερη συμβολή ; Ο κατωτέρω πίνακας εξετάζει τις απαντήσεις των φορέων σε αυτά τα ερωτήματα, προσφέροντας τη συχνότητα με την οποία οι φορείς επεσήμαναν κάποια από τα θετικά ή τα αρνητικά των απασχολούμενων ως σημαντικά.²¹

Απλή επισκόπηση του πίνακα δείχνει ότι οι φορείς απασχόλησης είναι πολύ πιο φειδωλοί στον εντοπισμό αρνητικών από ότι θετικών στοιχείων. Αυτό συνάδει με την υψηλή αξιολόγηση της συνολικής τους ωφέλειας από την Πρακτική Άσκηση, μπορεί όμως να είναι και ένδειξη ότι οι φορείς αποφεύγουν να εκφραστούν αρνητικά ίσως από «κουλτούρα» ή έλλειψη ενδιαφέροντος, αφού και ο αριθμός προσλήψεων μετά την Πρακτική Άσκηση είναι μικρός. Ως αποτέλεσμα, το μεν άθροισμα των συχνοτήτων των θετικών στοιχείων κυμαίνεται από 187,7% (ΟΔΕ) έως 283,1% (Γυναίκες), το αντίστοιχο άθροισμα συχνοτήτων αρνητικών στοιχείων κυμαίνεται από 0 (ΟΕ, ΟΔΕ, ΛΧ) έως 58,8% (ΔΕΣ) ! Αυτό σημαίνει ότι ως προς μεν τα θετικά στοιχεία, οι περισσότεροι φορείς σημείωσαν πάνω από ένα, ως προς δε τα αρνητικά πολλοί από αυτούς απέφυγαν να σημειώσουν.

Κατά μέσο όρο, οι φορείς επιδαψίλευσαν στο σύνολο των φοιτητών 2,67 θετικά ποιοτικά χαρακτηριστικά ανά αξιολογούμενο. Οι γυναίκες αποκόμισαν 16,6% περισσότερους θετικούς χαρακτηρισμούς από τους άνδρες (2,83 έναντι 2,42, ανά αξιολόγηση) και ταυτόχρονα σημαντικά λιγότερους αρνητικούς (1,53 έναντι 3,81, ανά αξιολόγηση, ήτοι ποσοστιαία διαφορά 60 % !). Κοιτώντας τα Τμήματα, αυτό με το μεγαλύτερο αριθμό θετικών στοιχείων ανά αξιολογούμενο φοιτητή είναι το Τμήμα ΛΧ ενώ αυτό με το μικρότερο, το Τμήμα ΟΔΕ. Όσον αφορά στα αρνητικά στοιχεία στα Τμήματα ΟΕ, ΟΔΕ και ΛΧ οι φορείς δεν σημείωσαν κανένα, κι αν μεν αυτό είναι κατανοητό στην περίπτωση του Τμήματος ΟΕ λόγω του μικρού δείγματος, όσον αφορά τους φοιτητές των άλλων δύο Τμημάτων όπου το δείγμα περιλαμβάνει 15-16 παρατηρήσεις, προκαλεί εντύπωση, αν και, κοιτώντας παράλληλα και τον Πίνακα 17,

²¹ Η συχνότητα ορίζεται ως το ποσοστό των φύλλων αξιολόγησης στα οποία εμφανίζεται σημειωμένο το χαρακτηριστικό.

παρατηρούμε ότι οι φορείς που απασχόλησαν φοιτητές από τα δύο αυτά Τμήματα δήλωσαν τη μεγαλύτερη ωφέλεια από την Πρακτική Άσκηση. Οι φοιτητές με τα

Πίνακας 17

ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΩΣ % ΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΘΕΝΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ											
	ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΗ								ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ		
	ΟΕ N=6	ΟΔΕ N=16	ΛΧ N=15	ΔΕΣ N=16	ΒΣΑΣ N=12	ΜΕΤ N=10	ΔΤ N=16	ΜΔΔ N=15	ΑΝΔ N=42	ΓΥΝ N=64	ΣΥΝ. N=106
ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ											
Υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας	33,3	68,8	60,0	52,9	47,6	80,0	43,8	40,0	47,6	58,5	54,2
Άμεση διεκπεραίωση εργασιών	66,7	0,0	80,0	94,1	78,6	90,0	0,0	86,7	78,6	95,4	88,8
Επικουρία μόνιμου προσωπικού του Φορέα	83,3	93,8	80,0	88,2	76,2	50,0	87,5	80,0	76,2	81,5	79,4
Συμβολή στην ανάπτυξη κάποιας έρευνας	16,7	18,8	33,3	17,6	21,4	20,0	50,0	26,7	21,4	27,7	25,2
Άλλα	0,0	6,3	20,0	17,6	19,0	0,0	31,3	33,3	19,0	20,0	19,6
Άθροισμα	200	187,7	273,3	270,4	242,8	240	212,6	266,7	242,8	283,1	267,2
ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ											
Έλλειψη Γνώσεων	0	0	0	17,6	9,5	10,0	6,3	6,7	9,5	4,6	6,5
Έλλειψη Δεξιοτήτων	0	0	0	5,9	2,4	0,0	6,3	0,0	2,4	1,5	1,9
Έλλειψη Επαγγελματικής Συνείδησης	0	0	0	5,9	2,4	0,0	6,3	0,0	2,4	1,5	1,9
Έλλειψη Θέλησης για εργασία	0	0	0	5,9	4,8	0,0	0,0	0,0	4,8	3,1	3,7
Άλλα	0	0	0	23,5	19,0	10,0	0,0	26,7	19,0	4,6	10,3
Άθροισμα	0	0	0	58,8	38,1	20	18,9	33,4	38,1	15,3	24,3

περισσότερα αρνητικά στοιχεία ανά αξιολόγηση προέρχονται από το Τμήμα ΔΕΣ, η συχνότητα όμως είναι κι εκεί πολύ μικρή, μόλις ένα αρνητικό στοιχείο ανά δύο

αξιολογούμενους.

Απλή επισκόπηση του πίνακα δείχνει ότι οι φορείς απασχόλησης είναι πολύ πιο φειδωλοί στον εντοπισμό αρνητικών από ότι θετικών στοιχείων. Αυτό συνάδει με την υψηλή αξιολόγηση της συνολικής τους ωφέλειας από την Πρακτική Άσκηση, μπορεί όμως να είναι και ένδειξη ότι οι φορείς αποφεύγουν να εκφραστούν αρνητικά ίσως από «κουλτούρα» ή έλλειψη ενδιαφέροντος, αφού και ο αριθμός προσλήψεων μετά την Πρακτική Άσκηση είναι μικρός. Ως αποτέλεσμα, το μεν άθροισμα των συχνοτήτων των θετικών στοιχείων κυμαίνεται από 187,7% (ΟΔΕ) έως 283,1% (Γυναίκες), το αντίστοιχο άθροισμα συχνοτήτων αρνητικών στοιχείων κυμαίνεται από 0 (ΟΕ, ΟΔΕ, ΛΧ) έως 58,8% (ΔΕΣ) ! Αυτό σημαίνει ότι ως προς μεν τα θετικά στοιχεία, οι περισσότεροι φορείς σημείωσαν πάνω από ένα, ως προς δε τα αρνητικά πολλοί από αυτούς απέφυγαν να σημειώσουν.

Κατά μέσο όρο, οι φορείς επιδαψίλευσαν στο σύνολο των φοιτητών 2,67 θετικά ποιοτικά χαρακτηριστικά ανά αξιολογούμενο. Οι γυναίκες αποκόμισαν 16,6% περισσότερους θετικούς χαρακτηρισμούς από τους άνδρες (2,83 έναντι 2,42, ανά αξιολόγηση) και ταυτόχρονα σημαντικά λιγότερους αρνητικούς (1,53 έναντι 3,81, ανά αξιολόγηση, ήτοι ποσοστιαία διαφορά 60 % !). Κοιτώντας τα Τμήματα, αυτό με το μεγαλύτερο αριθμό θετικών στοιχείων ανά αξιολογούμενο φοιτητή είναι το Τμήμα ΛΧ ενώ αυτό με το μικρότερο, το Τμήμα ΟΔΕ. Όσον αφορά στα αρνητικά στοιχεία στα Τμήματα ΟΕ, ΟΔΕ και ΛΧ οι φορείς δεν σημείωσαν κανένα, κι αν μεν αυτό είναι κατανοητό στην περίπτωση του Τμήματος ΟΕ λόγω του μικρού δείγματος, όσον αφορά τους φοιτητές των άλλων δύο Τμημάτων όπου το δείγμα περιλαμβάνει 15-16 παρατηρήσεις, προκαλεί εντύπωση, αν και, κοιτώντας παράλληλα και τον Πίνακα 17, παρατηρούμε ότι οι φορείς που απασχόλησαν φοιτητές από τα δύο αυτά Τμήματα δήλωσαν τη μεγαλύτερη ωφέλεια από την Πρακτική Άσκηση. Οι φοιτητές με τα περισσότερα αρνητικά στοιχεία ανά αξιολόγηση προέρχονται από το Τμήμα ΔΕΣ, η συχνότητα όμως είναι κι εκεί πολύ μικρή, μόλις ένα αρνητικό στοιχείο ανά δύο αξιολογούμενους.

Η ανάγνωση του ανωτέρω πίνακα επιτρέπει μέσα από την «ποσότητα» των θετικών και αρνητικών στοιχείων να προσδιορίσουμε, σε συνδυασμό με τον Πίνακα

17 τη συνολική ωφέλεια των φορέων από τις διάφορες κατηγορίες φοιτητών που απασχόλησαν, είναι όμως πολύ δύσκολο να αποκαλύψει τη σχετική σημασία των θετικών και αρνητικών στοιχείων για τους φορείς. Προς διερεύνηση της σχετικής σημασίας παρουσιάζεται κατωτέρω ο Πίνακας 18 ο οποίος περιέχει τα στοιχεία του Πίνακα 17 «κανονικοποιημένα, ώστε το άθροισμα των στηλών να είναι 100, τόσο για τα θετικά όσο και για τα αρνητικά στοιχεία.²² Η μετατροπή αυτή επιτρέπει την ανάγνωση της σχετικής συχνότητας με την οποία εμφανίζονται τα διάφορα στοιχεία.²³

Πίνακας 18

ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ % ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ											
	ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΗ								ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ		
	ΟΕ N=6	ΟΔΕ N=16	ΛΧ N=15	ΔΕΣ N=16	ΒΣΑΣ N=12	ΜΕΤ N=10	ΔΤ N=16	ΜΑΔ N=15	ΑΝΔ N=42	ΓΥΝ N=64	ΣΥΝ. N=106
ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ											
Υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας	16,7	36,7	22	19,6	19,6	33,3	20,6	15	19,6	20,7	20,3
Άμεση διεκπεραίωση εργασιών	33,4	0	29,3	34,8	32,4	37,5	0	32,5	32,4	33,7	33,2
Επικουρία μονίμου προσωπικού του Φορέα	41,7	50	29,3	32,6	31,4	20,8	41,2	30	31,4	28,8	29,7
Ιδιαίτερη συμβολή στην ανάπτυξη κάποιας έρευνας	8,4	10	12,2	6,5	8,8	8,3	23,5	10	8,8	9,8	9,4
Άλλα	0	3,4	7,3	6,5	7,8	0	14,7	12,5	7,8	7,1	7,3
Άθροισμα	100,2	100,1	100,1	100	100	99,9	100	100	100	100,1	99,9
ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ											
Έλλειψη Γνώσεων	0	0	0	29,9	24,9	50	33,3	20,1	24,9	30,1	26,7
Έλλειψη Δεξιοτήτων	0	0	0	10	6,3	0	33,3	0	6,3	9,8	7,8
Έλλειψη Επαγγελματικής	0	0	0	10	6,3	0	33,3	0	6,3	9,8	7,8

²² Τα άθροισμα σε ορισμένες περιπτώσεις αποκλίνει της τιμής του 100 λόγω στρογγυλοποιήσεων.

²³ Η στατιστική ανάλυση της συχνότητας κοινής εμφάνισης ζευγών στοιχείων στην ίδια αξιολόγηση μπορεί να παράσχει χρήσιμη πληροφορία για τον επανασχεδιασμό του ερωτηματολογίου, ο οποίος συστήνεται έντονα. Συχνή κοινή εμφάνιση σημαίνει ότι κάποια στοιχεία δεν είναι ανεξάρτητα.

Συνείδησης												
Έλλειψη Θέλησης για εργασία	0	0	0	10	12,6	0	0	0		12,6	20,3	15,2
Άλλα	0	0	0	40	49,9	50	0	79,9		49,9	30,1	42,4
Άθροισμα	0	0	0	99,9	100	100	99,9	100		100	100,1	99,9

Κυρίαρχο ως προς τη σχετική συχνότητα εμφάνισης θετικό χαρακτηριστικό στο σύνολο των φοιτητών είναι η άμεση διεκπεραίωση εργασιών (33,2 %) ενώ το δεύτερο σε σχετική συχνότητα είναι η επικουρία μόνιμου προσωπικού (29,7 %). Τρίτο είναι το υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας (20,3 %) και τέταρτη η ιδιαίτερη συμβολή στην ανάπτυξη κάποιας έρευνας (9,4 %).²⁴ Ερμηνεύοντας την «άμεση διεκπεραίωση εργασιών» ως «άμεση βοήθεια για την αντιμετώπιση έκτακτων ή εποχικών αναγκών» παρατηρούμε ότι υπάρχει ειδοποιός διαφορά στην ένταση ενσωμάτωσης στο φορέα ανάμεσα στα θετικά στοιχεία 2 και 3 (ομάδα Α), και τα 1 και 4 (ομάδα Β). Τα της ομάδας Α αφορούν σε προσωρινή βοήθεια ενώ τα της Β σε μεγαλύτερης έντασης ενσωμάτωση στο φορέα. Η επικουρία μόνιμου προσωπικού σημαίνει μεν ένταξη στην καθημερινότητα της επιχείρησης, όμως, με δεδομένη την ημερομηνία λήξεως της Πρακτικής Άσκησης η ένταξη αυτή συχνά δεν είναι τόσο σημαντική, όσο δε για την αντιμετώπιση κάποιας έκτακτης ανάγκης, λόγω του χρόνου προσαρμογής (βλ. κατωτέρω), συχνά περιορίζει τον ασκούμενο σε περιορισμένης έκτασης βοηθητικές εργασίες οι οποίες δεν του δίνουν την απαραίτητη σφαιρική γνώση της δουλειάς ώστε να καταστεί απαραίτητο μέλος της δράσης του φορέα. Αντίθετα, η μεν απάντηση «υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας» σημαίνει ότι ο απασχολούμενος θεωρείται πολύτιμος διότι φέρνει μαζί του “know-how”, η δε «ιδιαίτερη συμβολή στην ανάπτυξη κάποιας έρευνας» σημαίνει ανάμιξη του απασχολούμενου σε κάποιο “project” το οποίο μπορεί μεν να έχει συγκεκριμένα χρονικά περιθώρια δράσης, όταν όμως χρονικά η αρχή του μπορεί να μην είναι μακριά από την αρχή της Πρακτικής Άσκησης, ο φοιτητής έχει τη δυνατότητα σημαντικότερης ένταξης στη λειτουργία της ομάδας που το τρέχει. Αν και είναι πέρα από την εμβέλεια της παρούσας αξιολόγησης, θα είχε

²⁴ Τα «άλλα» θετικά στοιχεία εμφανίζονται με σχετική συχνότητα 7,3% η οποία είναι μεν υψηλή, δεν υποδηλοί όμως κατ’ ανάγκη την ύπαρξη ενός συστηματικού θετικού στοιχείου που αγνοήθηκε στο σχεδιασμό του ερωτηματολογίου.

ενδιαφέρον να εξετασθεί η συσχέτιση ανάμεσα στις απαντήσεις στο ερώτημα των θετικών στοιχείων ωφέλειας και στην τελική προσφορά μετά το πέρας της Πρακτικής Άσκησης.

- **Ικανοποίηση από τα συνεργαζόμενα μέρη**

Στο σημείο αυτό διερευνάται η ικανοποίηση των συμμετεχόντων στην Πρακτική Άσκηση, δηλαδή των φοιτητών, των φορέων απασχόλησης και των επιβλεπόντων καθηγητών, από τα συνεργαζόμενα μέρη στο Πρόγραμμα. Τα αποτελέσματα αυτών των αξιολογήσεων παρουσιάζονται συνολικά στον Πίνακα ΗΗΗ. Οι φοιτητές αξιολόγησαν τις υπηρεσίες του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης, το φορέα απασχόλησης, τον επιβλέποντα στο φορέα καθώς και τον επιβλέποντα καθηγητή.

Πίνακας 19

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ											
	ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΗ								ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ		
	ΟΕ N=6	ΟΔΕ N=16	ΛΧ N=15	ΔΕΣ N=16	ΒΣΑΣ N=12	ΜΕΤ N=10	ΔΤ N=16	ΜΔΛ N=15	ΑΝΔ N=42	ΓΥΝ N=64	ΣΥΝ. N=106
ΦΟΙΤΗΤΕΣ											
Αξιολόγηση Υπηρεσιών Γ.Π.Α.	3,83	3,94	3,40	4,00	4,25	4,30	4,75	3,87	4,21	3,94	4,05
Αξιολόγηση Φορέων	4,17	4,50	4,20	4,82	4,67	4,60	4,63	4,67	4,60	4,54	4,56
Αξιολόγηση του Επιβλέποντα στο φορέα	4,00	4,63	4,27	4,47	4,33	4,70	4,56	4,80	4,55	4,48	4,50
Αξιολόγηση του Επιβλέποντα Καθηγητή	4,17	3,75	4,07	4,18	4,00	4,50	4,44	3,93	4,14	4,09	4,11
ΦΟΡΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ											
Αξιολόγηση Απόδοσης ασκούμενου	3,50	4,56	4,47	4,71	4,08	4,40	4,31	4,47	4,33	4,43	4,39
Πόσο ανεπιφύλακτα συστήνεται ο φοιτητής σε άλλο εργασιακό φορέα	3,83	4,73	4,71	4,82	4,50	4,80	4,63	4,53	4,49	4,72	4,63
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ											
Αξιολόγηση Απόδοσης ασκούμενου	4,17	4,50	4,53	4,76	4,17	4,50	4,53	4,76	4,62	4,41	4,49

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, το σύνολο των φοιτητών αξιολόγησε τις υπηρεσίες του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης με 4,05 /5. Οι γυναίκες υπήρξαν λιγότερο ευχαριστημένες (3,94) από ότι οι άνδρες (4,21). Οι αξιολογήσεις του Γραφείου από τους φοιτητές των διαφόρων Τμημάτων είναι κατανομημένες στο διάστημα από 3,40 (Τμήμα ΛΧ) έως 4,75 (Τμήμα ΔΤ), το οποίο είναι αρκετά «ευρύ», δεδομένου ότι το άνω άκρο του είναι περίπου 40 % μεγαλύτερο του κάτω άκρου. Αν όμως αγνοηθούν οι ακραίες τιμές, το εύρος δεν είναι και τόσο μεγάλο : η ανώτερη τιμή είναι περίπου 12 % μεγαλύτερη της κατώτερης. Αν ο μέσος όρος 4,05 ληφθεί υπ' όψιν ταυτόχρονα με το γεγονός ότι σε καμία κατηγορία αξιολογούντων η ικανοποίηση από τις υπηρεσίες του ΓΠΑ δεν αξιολογήθηκε με βαθμό κάτω από 3, σε όλες δε πλην μίας ξεπέρασε το 3,5, προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι ασκούμενοι αξιολόγησαν πολύ θετικά τις υπηρεσίες αυτές.

Ο βαθμός ικανοποίησης του συνόλου των φοιτητών από η συμπεριφορά των στελεχών και το κλίμα συνεργασίας στο φορέα απασχόλησης ήταν 4,56, το οποίο κρίνεται ως άκρως ικανοποιητικό. Και εδώ οι γυναίκες εκδήλωσαν μικρότερη ικανοποίηση από τους άνδρες 4,54 έναντι 4,60), όμως η διαφορά είναι πολύ μικρή. Η ικανοποίηση των φοιτητών ανά Τμήμα προέλευσης κυμαίνεται ανάμεσα σε 4,20 (Τμήμα ΛΧ) και 4,86 (Τμήμα ΔΕΣ), είναι δε, γενικώς, πολύ υψηλή.²⁵

Ανάλογη ήταν και η ικανοποίηση των φοιτητών από τον επιβλέποντα στο φορέα. Το σκορ είναι παραπλήσιο αν και σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις ελαφρώς χαμηλότερο από αυτό της αξιολόγησης του φορέα. Είναι πιθανόν να μη γίνεται επαρκής διάκριση μεταξύ των δύο εννοιών.

Τέλος, και οι επιβλέποντες καθηγητές αξιολογήθηκαν με σχετικώς υψηλή βαθμολογία, όμως σαφώς κατώτερη από αυτή των φορέων. Συγκεκριμένα, το σύνολο των φοιτητών βαθμολόγησε τους επιβλέποντες καθηγητές του με 4,11, ελάχιστα υψηλότερα από ότι τις υπηρεσίες του Γραφείου. Οι άνδρες βαθμολόγησαν τον επιβλέποντά τους με 4,14 ενώ οι γυναίκες με 4,09. Στις ανά Τμήμα βαθμολογίες, το Τμήμα ΟΔΕ βαθμολόγησε χαμηλότερα (3,75), υπενθυμίζεται δε ότι είναι και ένα από

²⁵ Λόγω του μικρού μεγέθους του δείγματός του, το Τμήμα ΟΕ αγνοείται όταν παρουσιάζει ακραία τιμή.

τα Τμήματα που δήλωσε σχετικώς μικρή (κάτω του 4) ικανοποίηση από το ΓΠΑ. Ένα άλλο Τμήμα με σχετικώς χαμηλό βαθμό ικανοποίησης από το ΓΠΑ, το Τμήμα ΜΔΛ, φαίνεται επίσης συγκρατημένο στην αξιολόγηση των επιβλεπόντων καθηγητών.

Πώς αξιολόγησαν οι φορείς τους φοιτητές ; Στο σύνολο του δείγματος η απόδοση των ασκουμένων αξιολογήθηκε με 4,39 και οι φορείς θα τους σύστηναν με ένταση κατά μέσο όρο 4,63. Οι γυναίκες επιτυγχάνουν λίγο καλύτερα σκορ από τους άνδρες, τόσο στην αξιολόγηση της απόδοσης, όσο και στο πόσο διατεθειμένοι είναι οι εργοδότες τους να τους συστήσουν σε άλλο φορέα απασχόλησης. Εκτός του, ούτως ή άλλως, προβληματικού δείγματος του Τμήματος ΟΕ, σε όλα τα άλλα Τμήματα η αξιολόγηση των ασκουμένων είναι πάνω από 4,00, και το ίδιο ισχύει και για το πόσο ανεπιφύλακτα είναι διατεθειμένος να τους συστήσει ο εργοδότης τους σε άλλο φορέα.

Τέλος, οι επιβλέποντες καθηγητές αξιολόγησαν τους ασκούμενους στα ίδια περίπου επίπεδα που τους αξιολόγησαν και οι φορείς : με 4,49 το σύνολο των φοιτητών, 4,62 τους άνδρες ασκούμενους και 4,54 τις γυναίκες. Αξιοσημείωτο ότι αντίθετα από το πώς αξιολογήθηκαν από τους φορείς, εδώ οι άνδρες επιτυγχάνουν καλύτερο σκορ από τις γυναίκες.

- **Προσφορά εργασίας**

Ο τελευταίος πίνακας εξετάζει τη συχνότητα με την οποία εμφανίζεται να έγινε προσφορά εργασίας μετά το τέλος της Πρακτικής Άσκησης. Στο σύνολο των φοιτητών έγινε περίπου μία πρόταση σε κάθε πέντε ασκούμενους (22,6 %). Οι γυναίκες δέχθηκαν περισσότερες προτάσεις σε σχέση με τους άνδρες (15 και 9 αντίστοιχα) με ποσοστό 23, 4 %, ενώ το αντίστοιχο των ανδρών ήταν 21,4 %. Κοιτώντας τις προτάσεις ανά Τμήμα βλέπουμε ότι οι ασκούμενοι των Τμημάτων ΟΔΕ, ΔΕΣ, ΜΕΤ, ΔΤ και ΜΔΛ δέχθηκαν από 4 προτάσεις, τα αντίστοιχα όμως ποσοστά διαφέρουν λόγω διαφορών στο μέγεθος του δείγματος. Ακολουθεί το Τμήμα ΛΧ όπου έγιναν 3 προτάσεις και το Τμήμα ΒΣΑΣ με μόνο 1 πρόταση. Όταν το μέγεθος του δείγματος ληφθεί υπ' όψιν φαίνεται ότι οι φοιτητές του Τμήματος ΜΕΤ δέχθηκαν πρόταση απασχόλησης με τη μεγαλύτερη συχνότητα (40 %), μακράν του διαστήματος συχνότητας μεταξύ περίπου 20 % (ΛΧ) και 27 % (ΜΔΛ) στο οποίο

βρίσκονται όλα τα άλλα Τμήματα πλην του Τμήματος ΒΣΑΣ, στους φοιτητές του οποίου έγινε πρόταση με συχνότητα κάτω της μίας πρότασης ανά δέκα ασκούμενους,²⁶ η μικρότερη συχνότητα απ' ότι σε όλα τα Τμήματα.

Κυρίαρχη θέση ανάμεσα στους λόγους για τους οποίους έγινε μία πρόταση, τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες, είχε η «άριστη απόδοση του ασκούμενου». Κοιτώντας τα ανά Τμήμα δεδομένα, η άριστη απόδοση του ασκούμενου είναι πάντα στην πρώτη θέση μεταξύ των λόγων που οδήγησαν σε προσφορά εργασίας πέραν του χρόνου της Πρακτικής Άσκησης. Ο δεύτερος σημαντικός λόγος τόσο στις γυναίκες όσο και το σύνολο των ασκούμενων ήταν η ύπαρξη προσωρινά κενής θέσης στο φορέα. Ο τρίτος λόγος (δεύτερος για τους άνδρες) είναι η αύξηση του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, ενώ η ανάγκη πρόσληψης μόνιμου προσωπικού είναι παντού τελευταία. Η ίδια σειρά κατάταξης των λόγων για τους οποίους έγινε πρόταση εμφανίζεται περίπου σε όλα τα Τμήματα. Ομαδοποιώντας τις απαντήσεις, η μεν πρώτη αφορά στον ασκούμενο οι δε επόμενες τρεις στην δραστηριότητα του φορέα. Επανεξετάζοντας τις απαντήσεις επί του συνόλου των φοιτητών, παρατηρούμε ότι σε 22 από τις 24 περιπτώσεις όπου έγινε πρόταση αναφέρθηκε η άριστη απόδοση του ασκούμενου, ενώ οι αναφερόμενοι στη δραστηριότητα του φορέα παράγοντες αναφέρθηκαν όλοι μαζί μόνο σε 18 από τις 24 περιπτώσεις. Είναι σαφές ότι οι επιχειρήσεις δεν είχαν κατά την υπό εξέταση περίοδο ιδιαίτερη ανάγκη προσωπικού, πράγμα το οποίο διαφαίνεται και στο επόμενο κομμάτι του πίνακα που αφορά τις περιπτώσεις όπου δεν έγινε πρόταση.

Πίνακας 20

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΝ ΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΦΥΛΛΟ ΤΩΝ ΕΠΙΛΕΓΕΝΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ											
	ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΗ								ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ		
	ΟΕ	ΟΔΕ	ΛΧ	ΔΕΣ	ΒΣΑΣ	ΜΕΤ	ΔΤ	ΜΔΔ	ΑΝΔ	ΓΥΝ	ΣΥΝ.

²⁶ Καμία πρόταση δεν έγινε σε ασκούμενο από το Τμήμα ΟΕ στο δείγμα. Λόγω όμως του μικρού αριθμού των παρατηρήσεων που αφορούν στο Τμήμα αυτό τα σχετικά αποτελέσματα κρίθηκαν άνευ αξίας προς συζήτηση.

	N=6	N=16	N=15	N=16	N=12	N=10	N=16	N=15	N=42	N=64	N=106
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	0	4	3	4	1	4	4	4	9	15	24
ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	-	25,0	20,0	25,0	8,3	40,0	25,0	26,7	21,4	23,4	22,6
ΛΟΓΟΙ ΠΡΟΤΑΣΗΣ											
Άριστη απόδοση του ασκούμενου	-	4	3 ²⁷	2	1	3	4	3	8	14	22 (92%)
Αύξηση του κύκλου εργασιών της επιχείρησης	-	2	0	0	0	0	1	3	3	3	6 (25%)
Ανάγκη πρόσληψης μόνιμου προσωπικού	-	0	0	0	0	1	1	1	1	2	3 (12,5%)
Προσωρινή κενή θέση στο φορέα	-	2	0	2	0	0	2	2	1	7	8 (33,3%)
Άλλοι λόγοι	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 (0%)
ΛΟΓΟΙ ΜΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ											
Μη ικανοποιητική απόδοση του ασκούμενου	1	6	6	3	6	4	2	4	11	21	32 (39,0%)
Έλλειψη απαραίτητων κονδυλίων	2	4	1	9	4	4	6	6	17	19	34 (41,5%)
Καμία ανάγκη πρόσληψης μόνιμου προσωπικού	2	0	0	0	2	0	0	0	2	2	4 (4,9%)
Άλλοι λόγοι	0	2	0	4	3	0	4	1	5	9	14 (17,1%)

Δεδομένου ότι ένας ελάχιστος αριθμός φύλλων απάντησης δεν είχε σημειωμένη απάντηση στο σχετικό ερώτημα (4), σε 78 περιπτώσεις μετά το πέρας της Πρακτικής Άσκησης δεν έγινε πρόταση στον ασκούμενο για περαιτέρω απασχόληση (77,4 % του

²⁷ Σε ένα ερωτηματολόγιο με θετική απάντηση στην προσφορά εργασίας δεν αναφέρεται κανένας λόγος, επειδή όμως στην «ένταση της σύστασης προς άλλο φορέα» έχει σημειωθεί στο ίδιο φύλλο απαντήσεων το σκορ 5, υποθέτουμε ότι η άριστη απόδοση του ασκούμενου ήταν τουλάχιστον ένας από τους λόγους της πρόσληψης.

συνόλου των περιπτώσεων). Λόγω της μεγαλύτερης παρουσίας τους στο δείγμα, οι γυναίκες έμειναν περισσότερες φορές χωρίς πρόταση από τους άνδρες, σε ποσοστιαίους όμως όρους η διαφορά, αν και μικρή, ευνοεί τις γυναίκες. Τα ανωτέρω σημαίνουν πρακτικά ότι λίγο λιγότεροι από 4 στους 5 ασκούμενους, ανεξαρτήτως φύλου, τελείωσαν την Πρακτική Άσκηση έχοντας μεν αποκομίσει εμπειρία, όχι όμως και κάποια συγκεκριμένη πρόσβαση στην αγορά εργασίας.²⁸

Κυριότερος λόγος για την απουσία πρότασης φαίνεται να ήταν η έλλειψη απαραίτητων κονδυλίων, το οποίο υπαινίσσεται ότι πολλές από τις περιπτώσεις αυτές αφορούν σε δημόσιους φορείς. Προσθέτοντας και τις περιπτώσεις όπου δεν υπήρχε ανάγκη πρόσληψης μόνιμου προσωπικού (4) καταλήγουμε ότι σε 38 από τις 78, ήτοι κοντά στο 50 % των περιπτώσεων όπου δεν έγινε πρόταση, ο φορέας δεν είχε τη δυνατότητα να την κάνει λόγω της δικής του λειτουργίας (συγκυρία, κονδύλια κλπ). Αυτό, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι από τις 24 προτάσεις που έγιναν στο δείγμα στις 17 (70 %) αναφέρονταν λόγοι σχετικοί με τη δραστηριότητα του φορέα, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ένα μεγάλο μέρος της ευθύνης για το χαμηλό ποσοστό συνέχισης συνεργασίας φέρει η οικονομική συγκυρία και δράση των φορέων. Δεν πρέπει όμως να παραβλεφθεί και το υψηλό ποσοστό αρνητικών απαντήσεων ως προς την απόδοση του ασκούμενου : 32 φορείς από τους 78 που δεν προσέφεραν εργασία (41 %) επικαλέστηκαν αυτό το λόγο για την άρνησή τους. Σχεδόν ομοιόμορφα ανά Τμήμα ή φύλο, ένα τρίτο με ένα τέταρτο των ασκούμενων δεν ικανοποίησαν με την απόδοσή τους το φορέα σε σημείο που να θέλει να τους κρατήσει περισσότερο. Αυτό βεβαίως έρχεται σε αντίθεση με τον υψηλό μέσο όρο ικανοποίησης (4,39 /5) που οι ίδιοι φορείς εξέφρασαν, η δε υπόθεση ότι ήσαν μεν καλοί αλλά όχι τόσο ώστε να τους ζητηθεί να παραμείνουν, καταρρίπτεται από το γεγονός ότι οι φορείς αξιολόγησαν την ένταση με την οποία οι ίδιοι θα σύστηναν τους ασκούμενους σε άλλον εργοδότη με 4,69 /5 ! Απορρίπτοντας το ενδεχόμενο της «κακόβουλης σύστασης» όπως και την ασυνέπεια των απαντήσεων του φορέα,²⁹

²⁸ Υπενθυμίζεται ότι το ερώτημα απευθύνεται στο φορέα και αφορά το αν εκείνος έκανε πρόταση, ανεξαρτήτως του αν αυτή έγινε αποδεκτή.

²⁹ Η συνέπεια των απαντήσεων του φορέα αλλά και των άλλων ενδιαφερόμενων δύναται να ελεγχθεί στο δείγμα, αν και κάτι τέτοιο δεν έγινε στην παρούσα μελέτη. Αν και οπωσδήποτε κάποια ασυνέπεια θα παρουσιασθεί, δεν θεωρούμε ότι μπορεί να είναι τόσο σημαντική αναφορικά με τόσο καίρια και

καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι «ενθουσιώδεις» μέσοι όροι των προηγούμενων πινάκων κρύβουν ένα μικρό αλλά σημαντικό ποσοστό μη ικανοποίησης των φορέων από τη συμμετοχή των ασκούμενων. Το συμπέρασμα από τα ανωτέρω είναι ότι, μπορεί μεν η μικρή τελική απασχολησιμότητα των ασκούμενων να οφείλεται κυρίως στην οικονομική συγκυρία και γενικότερα σε παράγοντες πέραν του ελέγχου του Προγράμματος, θα μπορούσε όμως να βελτιωθεί, έστω και οριακά, με μία βελτίωση των κριτηρίων επιλογής η οποία θα οδηγούσε σε καλύτερο ταίριασμα ασκούμενου-εργοδότη.

Μέρος Δ΄ : Συμπεράσματα

Το μέρος αυτό περιλαμβάνει την επισκόπηση και σύνθεση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν ανωτέρω, προκειμένου να αξιολογηθεί η Πρακτική Άσκηση και να επισημανθούν αδυναμίες και σημεία που επιδέχονται περαιτέρω βελτίωσης, χωρίζεται δε σε δύο ενότητες : η πρώτη εξετάζει ζητήματα της λειτουργίας του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης, ενώ η δεύτερη αξιολογεί τα αποτελέσματά του.

- **Θέματα Λειτουργίας του Προγράμματος**

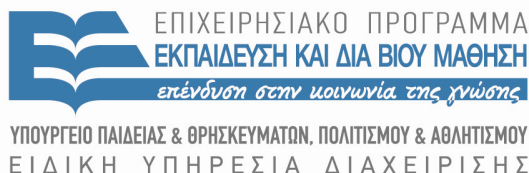
Στο κομμάτι αυτό εξετάζονται βασικά θέματα της λειτουργίας του Προγράμματος. Πρώτον, εξετάζεται η διαφήμιση του Προγράμματος, όπου τίθενται τα εξής ερωτήματα. Σε ποιο βαθμό διαχέεται η πληροφορία για την Πρακτική Άσκηση ; Είναι επαρκής η πληροφόρηση των φοιτητών ; Με ποια μέσα επιτυγχάνεται και πώς θα μπορούσε να αγγίξει μεγαλύτερο αριθμό φοιτητών ώστε να προσελκύσει περισσότερους υποψήφιους ; Είναι η πληροφόρηση όμοια σε όλα τα Τμήματα ; Δεύτερον, εξετάζεται ο τρόπος επιλογής και κυρίως αν η επιλογή θα πρέπει να γίνεται με ποσόστωση ανά Τμήμα, ή θα πρέπει να είναι κοινή για όλους τους φοιτητές ;

ξεκάθαρα ερωτήματα, όπως η συνολική απόδοση του ασκούμενου και το αν και γιατί του έγινε ή δεν του έγινε πρόταση. Σε κάθε περίπτωση, συνιστάται η ελάφρυνση του φύλλου ερωτήσεων που απευθύνεται στο φορέα—το οποίο είναι αυτή τη στιγμή το απαιτητικότερο από όλων των εμπλεκόμενων—διότι λόγω έλλειψης χρόνου και συχνά κουλτούρας αξιολόγησης, ο υπεύθυνος του φορέα που το συμπληρώνει είναι συχνά πιθανόν να μην κατανοεί επακριβώς όλες τις ερωτήσεις και δίνει ασυνεπείς απαντήσεις.

39

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τρίτον, εξετάζεται η χρηματοδότηση. Υπάρχει απορροφητικότητα κονδυλίων ; Είναι η χρηματοδότηση κατά φοιτητή επαρκής ; Τέταρτον, εξετάζεται η συνολική ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχει το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης, όπως αυτή αξιολογήθηκε από τους ασκούμενους. Τέλος, εξετάζεται το θέμα της αυτό-αξιολόγησης, εξετάζοντας το κατά πόσον γίνεται συλλογή στοιχείων, επεξεργασία τους και περιοδική αυτό-αξιολόγηση και πώς θα μπορούσε η διαδικασία αυτή να καταστεί αποδοτικότερη.

- **Πληροφόρηση/Διαφήμιση**

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 1, ο συνολικός αριθμός επιλέξιμων φοιτητών κατά τη διάρκεια των έξι κύκλων της Πρακτικής Άσκησης ήταν 10260 φοιτητές, από τους οποίους, σύμφωνα με το τελευταίο κελί της πρώτης στήλης του Πίνακα 2, έκαναν αίτηση οι 1696. Σε ποσοστιαίους όρους (βλ. Πίνακα 3) συμμετέσχε με αίτηση το 16,5 % των επιλέξιμων φοιτητών. Από τον Πίνακα 7 όπου παρουσιάζονται τα δεδομένα ανά Τμήμα φαίνεται ότι το ποσοστό αυτό κυμάνθηκε από περίπου 10% (Τμήμα ΜΔΛ) έως περίπου 23% (ΛΧ).³⁰ Αν και κανένα Τμήμα δεν πέφτει κάτω από 10%, υπάρχουν σοβαρές ασυμμετρίες στην πληροφόρηση, αφού στο Τμήμα ΜΔΛ αίτηση έκανε ένας στους δέκα φοιτητές, ενώ στο Τμήμα ΛΧ κοντά ένας στους τέσσερις. Κοιτώντας τα δεδομένα του Πίνακα 13, ενώ για το σύνολο των φοιτητών η σημαντικότερη πηγή πληροφόρησης ήταν οι ανακοινώσεις του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης, βλέπουμε ότι στο Τμήμα ΜΔΛ οι φοιτητές ενημερώθηκαν για το Πρόγραμμα κυρίως από δική τους πρωτοβουλία. Ίσως εδώ διαφαίνεται ένα πρόβλημα στην επικοινωνία του ΓΠΑ με τους φοιτητές του Τμήματος ΔΤ. Η δυσκολία θα μπορούσε εν μέρει να αποδοθεί στην απόσταση,³¹ όμως οι φοιτητές του άλλου εκτός έδρας Τμήματος (ΔΤ) χαρακτήρισαν τις ανακοινώσεις του ΓΠΑ ως κύρια πηγή πληροφόρησης με συντριπτικά μεγαλύτερη συχνότητα από οποιοδήποτε άλλο Τμήμα! Κατά συνέπεια τα αίτια πρέπει να αναζητηθούν αλλού. Τέλος, το ποσοστό που δήλωσε το διαδίκτυο ως πηγή πληροφόρησης είναι απαράδεκτα χαμηλό : αν λάβουμε

³⁰ Αν αγνοηθούν αυτές οι ακραίες τιμές, τότε το διάστημα των ποσοστών συμμετοχής με αίτηση είναι από 13,5% (ΒΣΑΣ) έως 21% (ΟΕ), οπωσδήποτε στενότερο, το πλάτος του όμως παραμένει σημαντικό.

³¹ Τα Τμήματα ΔΤ και ΜΔΛ εδρεύουν εκτός Θεσσαλονίκης, σε Νάουσα και Έδεσσα, αντίστοιχα.

υπ' όψιν ότι πολλοί φοιτητές δήλωσαν περισσότερες από μία πηγή πληροφόρησης, τότε το ποσοστό των φοιτητών που ενημερώθηκαν από το διαδίκτυο είναι σημαντικά κάτω από 10%.³² Στην εποχή της πληροφορικής το ποσοστό αυτό αποτελεί έκπληξη και τα αίτιά του πρέπει να αναζητηθούν και στις δύο πλευρές. Από τη μία είναι ίσως ένδειξη ότι οι φοιτητές του ΠΑΜΑΚ δεν χρησιμοποιούν επαρκώς το διαδίκτυο, από την άλλη όμως, το χαμηλό ποσοστό επίδρασης του διαδικτύου μπορεί να σημαίνει ότι ο διαδικτυακός τόπος της Πρακτικής Άσκησης επιδέχεται βελτίωσης.

- **Επιλογή**

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 8, 670 φορείς συμμετείχαν στους έξι κύκλους, αριθμός που θεωρείται ότι προσέφερε αρκετές επιλογές στους φοιτητές-ασκούμενους. Δεδομένου και του ότι πολλοί από τους φορείς επιδίωξαν συνεργασία με φοιτητές από διάφορα Τμήματα (βλ., Πίνακα 9), συμπεραίνουμε ότι οι δυνατότητες επιλογής των φοιτητών ήταν αρκετά καλά κατανομημένες.

Από τις αιτήσεις που έγιναν εγκρίθηκε το 58%. Η κατανομή στα Τμήματα κυμάνθηκε από 43% εγκρίσεων στο Τμήμα ΟΕ έως 94% στο Τμήμα ΜΔΛ. Το μικρό ποσοστό του Τμήματος ΟΕ οφείλεται, όχι τόσο στο μεγάλο αριθμό απορρίψεων, αλλά στο μεγάλο αριθμό αιτήσεων που έγιναν. Εδώ τίθεται ένα ζήτημα διότι φαίνεται ότι ο ανταγωνισμός μεταξύ των φοιτητών του Τμήματος αυτού ήταν πολύ μεγαλύτερος για μια θέση στην πρακτική Άσκηση, απ' ότι μεταξύ των φοιτητών άλλων Τμημάτων. Αντίθετα, στα μικρά Τμήματα φαίνεται ότι σχεδόν όλες οι αιτήσεις εγκρίνονται, είναι λοιπόν πιθανόν η κατανομή του προϋπολογισμού σε Τμήματα να μην είναι καλά σχεδιασμένη. Από την άλλη πλευρά, όπως φαίνεται στους πίνακες 15-20 οι απασχοληθέντες που προέρχονταν από αυτά τα Τμήματα δεν υστέρησαν των υπολοίπων, το οποίο δείχνει ότι η κατανομή των κονδυλίων ίσως ήταν σωστή, απλώς η μικρή διάδοση της πληροφορίας οδήγησε σε ένα είδος «αυτο-επιλογής» : μόνο οι φοιτητές που πραγματικά είχαν ζήλο και διάθεση για Πρακτική Άσκηση ήσαν αυτοί οι οποίοι έκαναν αίτηση, οι δε άλλοι, οι οποίοι ούτως ή άλλως θα

³² Ως προς τη χρήση αυτής της πηγής πληροφόρησης το Τμήμα ΜΔΛ βρίσκεται πάνω από το μέσο όρο, όμως—όπως και σε όλα σχεδόν τα Τμήματα—και εδώ το διαδίκτυο είναι τέταρτο σε σημασία. Τα στοιχεία του Τμήματος ΟΕ περιλαμβάνονται στο σύνολο αλλά δεν εξετάζονται χωριστά λόγω του μικρού μεγέθους του δείγματος που προέρχεται από αυτό το Τμήμα.

απορρίπτονταν, δεν μπήκαν καν στη διαδικασία της αίτησης. Προκειμένου να αποσαφηνισθεί αυτό το σαν καθορισθεί ποιο θα ήταν αυτό το επίπεδο καταλληλότητας, σημείο χρειάζεται περισσότερη έρευνα, η οποία ξεφεύγει από τα μέτρα της παρούσας αξιολόγησης.

- **Χρηματοδότηση**

Αναφορικά με τη χρηματοδότηση παρατηρούνται τα εξής. Πρώτον η απορροφητικότητα φθάνει σχεδόν το 100% των κονδυλίων και δεύτερον η ικανοποίηση των φορέων από τους ασκούμενους, καθώς και η ωφέλεια που δηλώνουν τόσο αυτοί όσο και οι ασκούμενοι, παραμένουν σε πολύ υψηλά επίπεδα. Συνδυάζοντας τις δύο αυτές παρατηρήσεις καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι σε σχέση με τα αποτελέσματα που παράγει, ο προϋπολογισμός είναι μάλλον ανεπαρκής, με την έννοια ότι καθιστά το Πρόγραμμα υπερβολικά επιλεκτικό.³³

- **Ποιότητα Υπηρεσιών**

Σύμφωνα με τον Πίνακα 19 η διεκπεραίωση της διαδικασίας από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης βαθμολογήθηκε από τους ασκούμενους με 4,05 /5, δηλαδή με περίπου 8/10. Αν εξαιρεθούν οι ασκούμενοι που προήλθαν από το Τμήμα ΛΧ, οι οποίοι σημείωσαν σημαντικά χαμηλότερο βαθμό ικανοποίησης απ' ότι οι συνάδελφοί τους των άλλων Τμημάτων (3,40), ο βαθμός ικανοποίησης κυμαίνεται γύρω από το 4

³³ Ο συλλογισμός που οδηγεί σ' αυτό το συμπέρασμα έχει ως ακολούθως. Αν κατατάξουμε τους υποψήφιους για Πρακτική Άσκηση κατά σειρά καταλληλότητας (όπου στην έννοια «καταλληλότητα» συμπεριλαμβάνονται η ικανότητα, οι γνώσεις, η εργασιακή συνείδηση, κλπ.) και αφού τα κριτήρια επιλογής φαίνεται να λειτουργούν σωστά, το αποτελεσματικό επίπεδο χρηματοδότησης θα ήταν ακριβώς επαρκές και χωρίς περιττή σπατάλη, αν υπήρχε αρκετή χρηματοδότηση ώστε όλοι οι φοιτητές από κάποιο κρίσιμο επίπεδο καταλληλότητας και πάνω, και μόνο αυτοί, να συμμετέχουν στην Πρακτική Άσκηση. Αν και ο προσδιορισμός του ιδανικού επιπέδου καταλληλότητας δεν είναι της παρούσης, εύκολα μπορεί κανείς να συμφωνήσει ότι δεν πρέπει η Πρακτική Άσκηση να περιορίζεται μόνο στους άριστους υποψήφιους, αλλά θα πρέπει να περιλαμβάνει και τους πολύ καλούς και τους αρκετά καλούς. Αν όμως συνέβαινε κάτι τέτοιο, οι μέσοι όροι ικανοποίησης των εργοδοτών θα έπρεπε να είναι χαμηλότεροι, αφού στο δείγμα θα περιλαμβάνονταν και χαμηλότερης καταλληλότητας ασκούμενοι. Κάτι τέτοιο όμως είναι δύσκολο να υποστηριχθεί από τα δεδομένα του Πίνακα 19 όπου οι φορείς δηλώνουν ικανοποίηση 4,39 /5 (δηλαδή σχεδόν 9/10) και θα σύστηναν μάλλον θερμότερα τους ασκούμενους σε άλλο φορέα (4,63 /5), ούτε από τα δεδομένα του Πίνακα 17, όπου σε δείγμα 106 ασκούμενων οι εργοδότες διέγνωσαν έλλειψη γνώσεων μόνο 7 φορές και έλλειψη δεξιοτήτων μόνο 2. Εν ολίγοις, το πάρα πολύ υψηλό επίπεδο ικανοποίησης δείχνει ότι το Πρόγραμμα είναι μεν πολύ ανταγωνιστικό, είναι όμως ταυτόχρονα και υπερβολικά επιλεκτικό. Αφού η απορρόφηση των κονδυλίων πλησιάζει το 100%, η μάλλον υπερβολική επιλεκτικότητα πρέπει να αποδοθεί σε ελλιπή χρηματοδότηση.

σε όλες τις υποκατηγορίες. Δυστυχώς τα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν δεν επιτρέπουν αναλυτικότερη εικόνα της υπηρεσίας, προκειμένου να διαπιστωθούν σημεία θα επιδέχονταν βελτίωσης, σε γενικές όμως γραμμές, η λειτουργία του ΓΠΑ κρίθηκε πολύ θετικά από τους ασκούμενους

- **Αυτοαξιολόγηση**

Τελευταίο λειτουργικό ζήτημα που αξιολογείται εδώ, είναι η ίδια η αξιολόγηση του Προγράμματος. Στα θετικά σημειώνεται το ότι η αξιολόγηση του Προγράμματος από τα διάφορα μέρη έγινε ανελλιπώς : μοιράστηκαν σε όλα τα συμμετέχοντα μέρη ερωτηματολόγια τα οποία ήσαν αρκετά διεξοδικά και ότι τα ερωτηματολόγια αυτά συνελέγησαν ανελλιπώς, ταξινομήθηκαν και διατηρήθηκαν. Έτσι δημιουργήθηκε μία πολύ πλούσια βάση δεδομένων η οποία, πέρα από την αξιολόγηση της Πρακτικής Άσκησης, μπορεί να χρησιμεύσει και σε πολλές μελέτες αφορούσες είτε την εκπαίδευση είτε την αγορά εργασίας των νέων. Στα αρνητικά παρατηρείται ότι τα δεδομένα αυτά παρέμειναν ανεκμετάλλευτα, αφού δεν μετατράπηκαν σε ηλεκτρονική μορφή ώστε να είναι διαχειρίσιμα.³⁴ Προκειμένου να διευκολυνθεί μελλοντικά η διασφάλιση της ποιότητας του Προγράμματος προτείνονται τα ακόλουθα. Πρώτον, τα φύλλα ερωτήσεων πρέπει να αναθεωρηθούν ώστε να περιλαμβάνουν λιγότερες αλλά πιο στοχευμένες ερωτήσεις. Οι ερωτήσεις που απαιτούν σχόλια και περιγραφικές απαντήσεις πρέπει να περιορισθούν, εφ' όσον ούτως ή άλλως η διαχείρισή τους είναι πέρα από τις δυνατότητες των υπαρχόντων πόρων. Γενικότερα, τα ερωτηματολόγια πρέπει να λαμβάνουν υπ' όψιν το χρόνο των απαντούντων, ιδίως όταν πρόκειται για φορείς απασχόλησης (όπως, π.χ., επιχειρήσεις) όπου οι υπεύθυνοι δεν έχουν πολύ χρόνο να διαθέσουν. Υπογραμμίζεται στο σημείο αυτό ότι, αν και η συνολική ποιότητα της υπηρεσίας βαθμολογείται από τους φοιτητές, η αξιολόγηση των

³⁴ Σημαντικό μέρος της εργασίας της παρούσας εργασίας αναλώθηκε στην ψηφιοποίηση μέρους μόνον από τον τεράστιο όγκο δεδομένων που έχουν συσσωρευθεί, και από τα οποία προέκυψαν όλοι οι πίνακες του κεφαλαίου Γ ΙΙ της μελέτης (πίνακες 13-20). Ας σημειωθεί δε πως το γεγονός ότι τα δεδομένα βρίσκονταν σε πρωτογενή μορφή, δηλαδή ως μέρος του φακέλου του φοιτητή, εμπόδιζε την αξιολόγηση των δεδομένων του Τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής και ουσιαστικά και του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, αφού μεγάλο μέρος του συνολικού όγκου των φακέλων που προέρχονταν από αυτά τα Τμήματα χρησιμοποιούνταν για άλλες λειτουργίες του Προγράμματος, με αποτέλεσμα τα φύλλα αξιολόγησης να μην είναι διαθέσιμα κατά την περίοδο αξιολόγησης. Αν τα στοιχεία είχαν περασθεί σε ηλεκτρονική βάση, το πρόβλημα αυτό δεν θα είχε προκύψει..

υπηρεσιών που προσφέρει το Γραφείο θα έπρεπε να είναι πιο λεπτομερές και να περιλαμβάνει περισσότερες από μία ερώτηση. Επίσης η ερώτηση 6 του ερωτηματολογίου που απευθύνεται στο φορέα είναι υπερβολικά λεπτομερές και δύσκολα διαχειρίσιμη, αφού ισοδυναμεί με 14 (!) διαφορετικές ερωτήσεις, προτείνεται επομένως να απαλειφθεί. Δεύτερον, τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια πρέπει να περνιούνται ανελλιπώς και αμέσως μετά το πέρας κάθε κύκλου σε ηλεκτρονικά φύλλα, ώστε να αποφεύγεται η συσσώρευσή τους. Τρίτον, το Πρόγραμμα πρέπει να υπόκειται σε κάποιο είδος περιοδικής αυτοαξιολόγησης το οποίο θα επιτρέπει την επισήμανση αδυναμιών και καλών πρακτικών.

- **Αποτελέσματα**

Στο κομμάτι αυτό εξετάζονται τα αποτελέσματα του Προγράμματος (εκροές). Κατ' αρχήν επισκοπείται η ικανοποίηση των συμμετεχόντων μερών (φοιτητών και φορέων) και στη συνέχεια γίνονται κάποιες σκέψεις ως προς την εισαγωγή των ασκούμενων στην αγορά εργασίας.

Όπως έχει αναφερθεί και προηγουμένως, και τα δύο κυρίως εμπλεκόμενα μέρη, ασκούμενοι και φορείς απασχόλησης, δήλωσαν πολύ υψηλή αμοιβαία ωφέλεια από τη συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα. Η ωφέλεια αυτή αξιολογήθηκε με 4,05 /5 από τους φοιτητές και 4,39 /5 από τους φορείς απασχόλησης. Οι φορείς φαίνεται ότι άντλησαν την ωφέλειά τους κατά τα 2/3 από την ενσωμάτωση των φοιτητών στις καθημερινές διαδικασίες (άμεση βοήθεια για τη διεκπεραίωση εργασιών ή/και επικουρία μόνιμου προσωπικού του φορέα) και μόνο κατά το 1/3 εκμεταλλεύονται κάποιες ιδιαίτερες γνώσεις (*know-how*) των φοιτητών.

Η δηλωμένη ωφέλεια των φορέων εκφράστηκε και μέσα από τη συγχρηματοδότηση: πάνω από τους μισούς ασκούμενους φοιτητές (51,55%) έλαβαν επί πλέον μισθολογική ενίσχυση από τον εργοδότη τους. Το ποσοστό αυτό κρίνεται ενθαρρυντικό, ιδίως εν μέσω της οικονομικής κρίσης, δείχνει δε ότι όντως οι φορείς αντιμετώπισαν σοβαρά τη συμμετοχή τους στην Πρακτική Άσκηση. Παρ' όλ' αυτά, το επίπεδο συγχρηματοδότησης δε θεωρείται ικανοποιητικό, για δύο λόγους. Αφ' ενός διότι λαμβάνοντας μόνο το ποσό που προσφέρει το Πρόγραμμα Πρακτικής

Άσκησης ο φοιτητής δύσκολα μπορεί να ανταπεξέλθει στο κόστος ζωής, αφ' ετέρου διότι δείχνει την εξ αρχής χαμηλή διάθεση των εργοδοτών να απορροφήσουν τους ασκούμενους.

Αν και οι φορείς θα σύστηναν θερμότατα τους ασκούμενους σε άλλο φορέα (4,65 /5), οι προτάσεις για συνέχιση της συνεργασίας μετά το πέρας της Πρακτικής Άσκησης ήσαν λίγες (22,6 %). Σχεδόν όλοι οι φορείς που έκαναν πρόταση στον ασκούμενο, τη αιτιολόγησαν στη βάση της άριστης απόδοσής του, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό (περίπου 71%) από αυτούς αναφέρθηκε και σε λόγους που αφορούσαν στη λειτουργία του ίδιου του φορέα (αύξηση κύκλου εργασιών ή ανάγκη πρόσληψης μόνιμου προσωπικού ή προσωρινή κενή θέση στο φορέα).³⁵ Αν και οι φορείς προτάσσουν την άριστη απόδοση του ασκούμενου ως τον υπ' αριθμόν ένα παράγοντα πρότασης, στην πραγματικότητα είναι ο συνδυασμός αναγκών-απόδοσης που οδηγεί σε πρόταση. Από αυτή την παρατήρηση δεν πρέπει να οδηγηθούμε στο συμπέρασμα της υποτίμησης του παράγοντα απόδοση, ιδίως αν λάβουμε υπ' όψιν ότι οι φορείς συμμετείχαν συνήθως σε περισσότερους από έναν κύκλους της Πρακτικής Άσκησης, έχοντας έτσι και τη δυνατότητα να επιλέξουν τον πλέον κατάλληλο ασκούμενο για την εργασία τους.

Τέλος, αν και ο αριθμός φορέων είναι ικανοποιητικός, πρέπει να εξετασθεί η *καταλληλότητά* τους για τους σκοπούς της Πρακτικής Άσκησης. Προς αυτήν την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να γίνει περεταίρω έρευνα και προσπάθεια προσέλκυσης επιχειρήσεων (κυρίως ιδιωτικών, αφού ο δημόσιος τομέας δεν θα μπορεί να κάνει προσλήψεις τα επόμενα χρόνια) οι οποίες προτίθενται να αξιοποιήσουν το εργασιακό δυναμικό που τους προσφέρει το ΠΑΜΑΚ.

Ανάμεσα στους λόγους μη πρότασης πρώτα βρίσκουμε τους εσωτερικούς λόγους, κυρίως την έλλειψη απαραίτητων κονδυλίων (34 περιπτώσεις) ενώ μικρός αριθμός φορέων επικαλέσθηκε την έλλειψη ανάγκης πρόσληψης μόνιμου προσωπικού. Αυτό που εκπλήσσει είναι ο μεγάλος αριθμός φορέων οι οποίοι επικαλέσθηκαν την μη

³⁵ Κατά μέσο όρο, σημειώθηκαν 1,625 λόγοι για την οποία έγινε, δηλαδή λίγο περισσότεροι από ένα στους δύο φορείς σημείωσαν διπλή απάντηση.

ικανοποιητική απόδοση του ασκούμενου. Αν εξαιρέσουμε τους «άλλους λόγους»,³⁶ τα ποσοστά μετατρέπονται σε 54 % λόγω των αναγκών/δυνατοτήτων του φορέα και 46 % λόγω απόδοσης του ασκούμενου. Ας σημειωθεί εδώ ότι, ενώ λίγο περισσότεροι από ένα στους δύο φορείς που έκαναν πρόταση σημείωσαν διπλή απάντηση, συνδυάζοντας συνήθως την απόδοση του ασκούμενου με κάποιο στοιχείο των αναγκών/δυνατοτήτων του φορέα, όταν δεν έκαναν πρόταση οι φορείς επικαλέστηκαν ένα μόνο λόγο σχεδόν στο σύνολο των περιπτώσεων. Αυτό σημαίνει ότι η «μη ικανοποιητική απόδοση του ασκούμενου» σχεδόν πάντα αναφέρθηκε ως αποκλειστικός λόγος μη πρότασης, κάτι το οποίο έρχεται σε αντίθεση με την μεγάλη ικανοποίηση από την απόδοση του ασκούμενου, όπως εκφράστηκε από τους ίδιους τους φορείς σε προηγούμενα ερωτήματα. Αν δεν πρόκειται για ασυνέπεια στις απαντήσεις των φορέων, τότε καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η μεν συγκυρία έχει παίξει ρόλο περιορίζοντας τις θέσεις εργασίας, οι δε φορείς είναι επιλεκτικοί γνωρίζοντας ότι θα έχουν και άλλες ευκαιρίες να δοκιμάσουν ασκούμενους και περιμένουν ώστε να επιλέξουν το καταλληλότερο άτομο. Ενδεχομένως μία βελτίωση των κριτηρίων επιλογής η οποία θα οδηγούσε σε καλύτερο ταίριασμα ασκούμενου-εργοδότη να αύξανε, έστω και οριακά, των αριθμό των προσλήψεων μετά το πέρας της Πρακτικής Άσκησης.

³⁶ Οι οποίοι όμως αναφέρθηκαν σε ένα σημαντικό ποσοστό των περιπτώσεων μη πρότασης (17,1 %), το οποίον σημαίνει ότι θα πρέπει να ανιχνευθούν και να περιληφθούν στο φύλλο αξιολόγησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Έκθεση-Ερωτηματολόγιο ασκουμένου φοιτητή για την Πρακτική του Άσκηση

Το παρόν έντυπο καθώς και το έντυπο Αξιολόγησης του Ασκούμενου Φοιτητή από το Φορέα προσκομίζονται συμπληρωμένα στον Επιβλέποντα Καθηγητή κατά τη λήξη της Πρακτικής Άσκησης και πραγματοποιείται συνάντηση μαζί του ώστε να συζητηθεί διεξοδικά η εμπειρία του ασκουμένου από την πρακτική του. Αφού προηγηθεί απαραιτήτως η ανωτέρω διαδικασία, όλα τα έντυπα Αξιολόγησης παραδίδονται από το φοιτητή στο Γραφείο Πρακτικής Άσκησης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, σε πρωτότυπη μορφή. Τα έντυπα Αξιολόγησης πρέπει να παραδοθούν στο Γραφείο Πρακτικής Άσκησης το αργότερο 15 ημέρες μετά τη λήξη της άσκησης. Σε αντίθετη περίπτωση, καμία πληρωμή Φοιτητή και Επιβλέποντος Καθηγητή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί. Παρακαλούμε, πριν προχωρήσετε στη συμπλήρωση, να διαβάσετε το ερωτηματολόγιο που ακολουθεί στο σύνολό του.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΕ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ.

Όνοματεπώνυμο φοιτητή:

.....

Ακαδημαϊκό Τμήμα

φοίτησης:.....

Φορέας Απασχόλησης (πλήρης επωνυμία):

.....

Ημερομηνία έναρξης-λήξης πρακτικής άσκησης:

.....

Σημειώστε παρακάτω το βαθμό ικανοποίησης, εφόσον αυτός ζητείται, κάνοντας χρήση της διαβαθμισμένης κλίμακας που ακολουθεί:

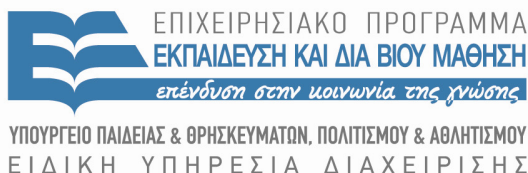
0= καθόλου, 1= ελάχιστο, 2= χαμηλό, 3= μέτριο, 4= υψηλό, 5 = μέγιστο.

1. Από πού πληροφορηθήκατε για την Πρακτική Άσκηση;

- Διαδίκτυο
- Ανακοινώσεις Γραφείου Πρακτικής
- Από τους συμφοιτητές μου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Με δική μου πρωτοβουλία
- Άλλο.....
.....
.....
.....

2. Έχετε μείνει ευχαριστημένος από την εξυπηρέτηση, την πληροφόρηση και το επίπεδο των παρεχομένων Υπηρεσιών του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης;

Βαθμός ικανοποίησης : 0 1 2 3 4 5

Επιπρόσθετα Σχόλια

.....
.....
.....

3. Σε ποιους τομείς απασχοληθήκατε στο Φορέα και σε ποια αντικείμενα (παρακαλούμε περιγράψτε αναλυτικά):

.....
.....
.....
.....

4. Βαθμός ικανοποίησης από την Πρακτική Άσκηση: 0 1 2 3 4 5

Επιπρόσθετα Σχόλια (τυχόν συμπεράσματα σχετικά με τα οφέλη που προέκυψαν από την υλοποίηση της Πρακτικής Άσκησης, προτάσεις σας με τις οποίες θα θέλατε να συνεισφέρετε στην ευχερέστερη υλοποίηση της Πράξης κ.α.):

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Ειδικότερες εντοπώσεις που αποκομίζατε από την Πρακτική σας Άσκηση:
- Συμβολή στην εκπλήρωση των στόχων σας
 - Συμβολή στην αύξηση των γνώσεων στον τομέα του γνωστικού αντικειμένου των σπουδών σας
 - Συμβολή στην καλλιέργεια υφισταμένων δεξιοτήτων, επικουρία στην απόκτηση καινοτόμων
 - Άλλο.....
.....
.....
.....
6. Βαθμός ικανοποίησης από τη συμπεριφορά των στελεχών και το κλίμα συνεργασίας στο Φορέα Απασχόλησης:
- 0 1 2 3 4 5
- Σχόλια:.....
.....
.....
7. Βαθμός ικανοποίησης από την καθοδήγηση του Επιβλέποντος σας στον Φορέα Απασχόλησης:
- 0 1 2 3 4 5
- Σχόλια:.....
.....
.....
8. Βαθμός ικανοποίησης από την καθοδήγηση του Επιβλέποντος Καθηγητή σας
- 0 1 2 3 4 5
- Σχόλια:.....
.....
.....

.....
.....

9. Σας έχει προταθεί από τον Φορέα Απασχόλησης, μετά τη λήξη της περιόδου πρακτικής άσκησης να παραμείνετε είτε με τη μορφή συνέχισης της συνεργασίας σας για επιπλέον μήνες (εάν ναι πόσους), είτε με πρόσληψη δια της κατάρτισης σύμβαση εργασίας με την ιδιότητα του μονίμου πλέον συνεργάτη του Φορέα Απασχόλησης;

Σχόλια:.....
.....
.....
.....
.....

Θεσ/νίκη...../...../

Υπογραφή

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΑΣΚΟΥΜΕΝΟΥ ΦΟΙΤΗΤΗ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΕΑ

Όνοματεπώνυμο φοιτητή:

.....

Ακαδημαϊκό Τμήμα

Φοίτησης:.....

Φορέας Απασχόλησης (πλήρης επωνυμία):

.....

Ημερομηνία έναρξης-λήξης πρακτικής άσκησης:

.....

Παρακαλούμε σημειώστε παρακάτω το βαθμό ικανοποίησης, εφόσον αυτός ζητείται, κάνοντας χρήση της διαβαθμισμένης κλίμακας που ακολουθεί:

0= καθόλου, 1= ελάχιστο, 2= χαμηλό, 3= μέτριο, 4= υψηλό, 5 = μέγιστο.

1. Βάσει ποιών κριτηρίων έγινε η επιλογή του ασκούμενου;

- Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία
- Ακαδημαϊκές γνώσεις (υψηλή βαθμολογία)
- Προσωπικές δεξιότητες/ ξεχωριστά επιτεύγματα
- Άλλα.....

.....
.....

2. Αντικείμενο της άσκησης (συγκεκριμένες εργασίες που εκτέλεσε ο ασκούμενος και αρμοδιότητες που ανέλαβε, τομείς στους οποίους απασχολήθηκε, διάρκεια μίας εκάστης κ.α.).

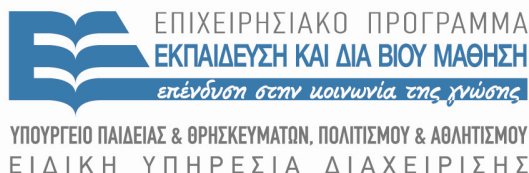
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Παρακαλούμε βαθμολογήστε με κλίμακα από 0 έως 5 το εάν η απασχόληση του ασκούμενου ωφέλησε ουσιαστικά σε κάποιο τομέα τον Φορέα σας.

51

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 .

Σημειώστε στο πεδίο της επιλογής σας θετικά στοιχεία κατά την αξιολόγηση όπως:

- Υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας
- Άμεση διεκπεραίωση εργασιών
- Πολύτιμη επικουρία μονίμου προσωπικού του Φορέα
- Ιδιαίτερη συμβολή στην ανάπτυξη κάποιας έρευνας
- Άλλο.....
.....
.....

Σημειώστε στο πεδίο της επιλογής σας αρνητικά στοιχεία κατά την αξιολόγηση όπως:

- Έλλειψη γνώσεων
- Μειωμένες δεξιότητες
- Έλλειψη επαγγελματικής συνείδησης
- Απουσία θέλησης για εργασία
- Άλλο.....
.....
.....

4. Παρακαλούμε σημειώστε, εάν με την πάροδο του χρόνου, η πορεία της εργασιακής απόδοσής του υπήρξε ανοδική, στάσιμη ή πτωτική. Ακολούθως τεκμηριώστε τη θέση σας αυτή:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Παρακαλούμε σημειώστε εάν πιστεύετε ότι ο ασκούμενος θα έπρεπε να επικεντρώσει περισσότερο την προσοχή του σε κάποιο ιδιαίτερο τομέα προκειμένου να βελτιώσει τις επιδόσεις του στην εργασία και την εν γένει επαγγελματική του παρουσία:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

-
6. Σε διαβαθμισμένη κλίμακα από 0 έως 5 παρακαλούμε αξιολογήστε τα παρακάτω σημεία ως δηλωτικά του εργασιακού προφίλ του ασκουμένου:

1	Διάθεση προσαρμογής στην εργασία	
2	Δυνατότητα προσαρμογής σε οποιεσδήποτε επαγγελματικές συνθήκες	
3	Επιμέλεια/Τάξη/Οργάνωση	
4	Ζήλος/Όρεξη για μάθηση/ Ενδιαφέρον για τη δουλειά	
5	Συμπεριφορά/Σοβαρότητα	
6	Συνέπεια στους Κανονισμούς του Φορέα (π.χ. ωράριο)	
7	Επικοινωνία/Προθυμία εξυπηρέτησης πελατών	
8	Ικανότητα συνεργασίας με το προσωπικό/ πνεύμα ομαδικότητας	
9	Υπευθυνότητα	
10	Αποδοτικότητα	
11	Παραγωγικότητα	
12	Ποιότητα έργου	
13	Ανάπτυξη πρωτοβουλίας/ Πρωτότυπες ιδέες	
14	Ικανότητα χειρισμού τυχόν προβλημάτων	

7. Παρακαλούμε αναφέρετε τυχόν προβλήματα -σε διάφορους τομείς- που παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια της Π.Α. του ασκουμένου:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Πόσο χρονικό διάστημα απαιτήθηκε, ως ποσοστό του συνολικού χρόνου άσκησης, για να κατανοήσει ο ασκούμενος τις βασικές λειτουργίες της επιχείρησης;

20% , 20%-40% , 40%-60% , 60%-80% , αδυνατούσε να κατανοήσει .

9. Παρακαλούμε αξιολογήστε τη συνολική απόδοση του ασκουμένου.

Ανεπαρκής	Ελάχιστη απόδοση	Μέτρια απόδοση	Καλή απόδοση	Πολύ καλή απόδοση	Άριστη απόδοση

Λοιπά σχόλια:

.....
.....
.....
.....
.....

10. Έγινε πρόταση στον ασκούμενο για συνέχιση της απασχόλησης μετά το τέλος της πρακτικής του άσκησης; Ναι , Όχι .

11. Αν ναι, παρακαλούμε αναφέρετε τους λόγους.

- Άριστη απόδοση του ασκουμένου
- Αύξηση του κύκλου εργασιών της επιχείρησης
- Ανάγκη πρόσληψης μόνιμου προσωπικού
- Προσωρινή κενή θέση στην επιχείρηση
- Άλλος λόγος

.....
.....

12. Αν όχι, παρακαλούμε αναφέρετε τους λόγους.

- Έλλειψη απαραίτητων κονδυλίων της επιχείρησης
- Δεν υπάρχει αναγκαιότητα για πρόσληψη μόνιμου προσωπικού
- Μη ικανοποιητική απόδοση του ασκουμένου
- Άλλος λόγος

.....
.....

13. Παρακαλούμε σημειώστε το βαθμό με τον οποίο θα συστήνατε τον ασκούμενο σε άλλη επιχείρηση για απασχόληση.

0 1 2 3 4 5 .

Σχόλια.....
.....
.....
.....
.....

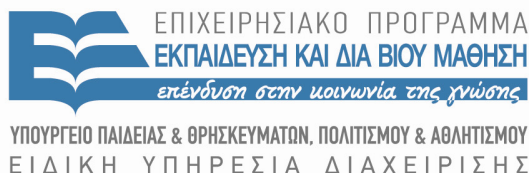
ΓΙΑ ΤΟ ΦΟΡΕΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Όνομα & υπογραφή Υπεύθυνου Επιβλεψής
επιχείρησης

Σφραγίδα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΗ**

Όνοματεπώνυμο φοιτητή:

.....

Ακαδημαϊκό Τμήμα

Φοίτησης:.....

Φορέας Απασχόλησης (πλήρης επωνυμία):

.....

Ημερομηνία έναρξης-λήξης πρακτικής άσκησης:

.....

1. Παρακαλούμε αξιολογήστε τη συνολική απόδοση του ασκουμένου στο πεδίο της επιλογής σας στον πίνακα που ακολουθεί:

Ανεπαρκής	Ελάχιστη απόδοση	Μέτρια απόδοση	Καλή απόδοση	Πολύ καλή απόδοση	Άριστη απόδοση

2. Παρακαλούμε αποτυπώστε τα σχόλια/ παρατηρήσεις σας σχετικά με την Πρακτική Άσκηση του φοιτητή.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Όνομα & Υπογραφή Επιβλέποντος Καθηγητή

Ημερομηνία:/...../.....